

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

Rámcový vzdělávací program pro základní
umělecké vzdělávání se zaměřením na
ZUŠ Ilji Hurníka v Praze

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MILENA KYSILKOVÁ

UČITELSTVÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY: HUDEBNÍ VÝCHOVA-
AKORDEON
(2010 - 2012)

VEDOUCÍ PRÁCE: *PHDR. ŠTĚPÁNKA LIŠKOVÁ, PH.D.*

PLZEŇ, 30 KVĚTNA 2012

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání se zaměřením na ZUŠ Ilji Hurníka v Praze“ jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Plzni, 30 KVĚTNA 2012

.....
Milena Kysilková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí diplomové práce PhDr. Štěpánce Liškové, Ph.D. za její trpělivost, cenné rady, odborné vedení a připomínky, které vedly k dokončení této diplomové práce. Zvláštní poděkování patří mojí rodině a přátelům za podporu během mého studia a po celou dobu psaní této práce. V neposlední řadě bych však chtěla poděkovat pedagogům, kteří mi svými praktickými zkušenostmi s vytvářením vlastního Školního vzdělávacího programu poskytli příklady využití Rámcově vzdělávacího programu v praxi.

OBSAH

OBSAH	5
Úvod	7
1 Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání.....	9
1.1 Reforma českého školství.....	9
1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání	12
1.2.1 Principy RVP ZUV	13
1.2.2 Klíčové kompetence jako ústřední termín pro RVP ZUV	14
1.2.2.1 Strategie při vytváření klíčových kompetencí	16
1.3 Projekt PILOT ZUŠ.....	17
1.3.1 Historie projektu PILOT ZUŠ.....	17
1.3.2 Kritéria pro přijetí mezi pilotní školy	18
1.3.3 Aktivity a cíle projektu	19
1.3.4 Pilotáž RVP ZUV	20
1.4 Metodický portál RVP	21
1.4.1 Historie projektu	21
1.4.2 Obsah metodického portálu	22
2 Umělecké obory v dokumentu RVP ZUV.....	26
2.1 Charakteristika základního uměleckého vzdělávání	26
2.1.1 Cíle základního uměleckého vzdělávání.....	27
2.2 Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání	27
2.2.1 Multimediální tvorba	29
3 Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, jeho srovnání s učebními osnovami z roku 2003	30
3.1 Charakteristika hudebního oboru v dokumentu RVP ZUV	30
3.2 Vzdělávací obsah Hudebního oboru v dokumentu RVP ZUV a jeho srovnání s učebními osnovami z roku 2003.....	32

3.2.1	Vzdělávací zaměření Hra na akordeon a jeho srovnání s Učební osnovou Hry na akordeon z roku 2003	35
3.2.1.1	Srovnávací komentář osnov pro vzdělávací zaměření Hra na akordeon a Učební osnovy Hry na akordeon z roku 2003	36
4	Školní vzdělávací program na ZUŠ Ilji Hurníka v Praze	40
4.1	ZUŠ Ilji Hurníka – charakteristika pracoviště.....	40
4.1.1	Historie školy a její vztah k Iljovi Hurníkovi	40
4.1.2	Současná situace školy.....	42
4.2	Tvorba školního vzdělávacího programu na ZUŠ Ilji Hurníka.....	44
	Závěr	51
	Résumé.....	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
	SEZNAM UVEDENÝCH ZKRATEK.....	58
	SEZNAM TABULEK.....	58
	PŘÍLOHY	59

Úvod

V této práci se věnuji problematice Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Zajímalo mne též, jak a proč ke změně ve vzdělávacím systému došlo a jaký byl zvolen postup při tvorbě Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Pátrala jsem po informacích týkajících se samotné reformy českého školství, díky které tento převratný dokument mohl vzniknout. Zaujalo mne rovněž srovnání českého a evropského školství a výsledky českých studentů v mezinárodních srovnávacích výzkumech.

Dále jsem analyzovala samotný dokument Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, na jehož vzniku se významně podílel projekt Pilot ZUŠ. Zajímala jsem se o historii, cíle, aktivity i průběh tohoto projektu, který zásadním způsobem ovlivnil finální verzi Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Věnuji se také dalšímu převratnému projektu, internetovému Metodickému portálu. Tento projekt pomáhá učitelům v každodenním životě, nabízí nepřehledné množství nápadů a rad jak zkvalitnit výuku.

Vzhledem ke své specializaci se zabývám v popisu Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání nejvíce hudebním oborem. Jako studentka akordeonu se zaměřím zvláště na obor Hra na akordeon, ve kterém mám vlastní zkušenosti. Pozornost věnuji porovnání nového učebního plánu s dosud platnými osnovami. V závěru třetí kapitoly přidávám vlastní srovnávací komentář. V něm přibližuji práci s Rámcově vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání v oboru Hra na akordeon a porovnávám ho s dosud platnou Osnovou Hry na akordeon z roku 2003.

Poslední kapitolu věnuji zpracování Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání a tvorbě Školního vzdělávacího programu na ZUŠ Ilji Hurníka v Praze. Nejprve se zaměřím na samotnou základní uměleckou školu, věnuji se její historii i současné situaci. V další části popíši tvorbu Školního vzdělávacího programu. Uvádím zde konkrétní příklady využití Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání při tvorbě Školního vzdělávacího programu. Základní uměleckou školu Ilji Hurníka jsem si zvolila proto, že zde pedagogicky působím již více jak dva roky. V týmu učitelů se problematikou Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání zabýváme již druhým rokem.

Práci jsem rozdělila na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se věnuji přehledu a vysvětlení základních pojmů Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. V části praktické porovnávám tento dokument s dosud platnými osnovami a uvádím příklad využití Rámcově vzdělávacího programu na Základní umělecké škole Ilji Hurníka v Praze.

Pro všechny studenty připravující se na roli učitele bude Rámcově vzdělávací program jedním z důležitých dokumentů, se kterým by se měli před nástupem do zaměstnání seznámit. Cílem této práce je vysvětlení základních pojmů potřebných při práci s Rámcově vzdělávacím programem a poukázání na možnosti uplatnění tohoto dokumentu v praxi na vybrané umělecké škole.

Při koncipování diplomové práce se opírám převážně o internetový Metodický portál RVP, internetové stránky Výzkumného ústavu pedagogického v Praze a dokumenty pro ZUŠ. Díky internetovým zdrojům jsem se dostala k informacím, které je možno snadno a rychle ověřit. Webové stránky jsou přehledné a často se aktualizují, a proto mi posloužily jako zdroj nejčerstvějších informací.

1 Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání

V úvodu této kapitoly seznámím čtenáře se samotnou reformou školství, která momentálně probíhá v České republice a přiblížím její ideu. Tato reforma dala vzniknout strategicky důležitému dokumentu Rámcově vzdělávacímu programu pro základní umělecké vzdělávání, jemuž je věnována tato diplomová práce. V další kapitole objasním základní pojmy a pojmenuji principy, o které se Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání opírá. Třetí kapitolu věnuji projektu Pilot ZUŠ, který se významně podílel na vzniku finální verze Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Popíši jeho cíle a aktivity, stručně se zmíním o historii samotného projektu i o koordinačním týmu, který za tímto projektem stál. V závěrečné kapitole se věnuji převratnému, v české pedagogice dosud nevídanému projektu, a to internetovému Metodickému portálu. Pokusím se ve stručnosti nastínit jeho nepřehledné možnosti, jež poskytuje svým uživatelům při práci s Rámcově vzdělávacím programem.

1.1 Reforma českého školství

Za posledních deset let se evropské i mimoevropské školství výrazně proměnilo. Snaží se reagovat na potřeby společnosti a otevírá ve výuce nová témata spojená s globalizací či s ekologickými problémy. S vývojem moderní pedagogiky a vzdělávacích systémů je úzce spojena také reforma českého školství.

První snahy o změny v systému školství se u nás objevily již na začátku 90. let. Vzniklo několik dokumentů, ale žádný z nich nepřinesl zásadnější proměnu. Jednou z přelomových publikací byla analýza České vzdělání a Evropa (tzv. Zelená kniha) vydaná v roce 1999. Smyslem Zelené knihy bylo rozproudit diskuzi o tom, jakým směrem by se mělo nadále ubírat české školství.

Česká republika se již od poloviny 90. let účastní mezinárodních srovnávacích výzkumů. Jak dokazuje zatím poslední nejzásadnější a nejrozsáhlejší mezinárodní projekt v oblasti měření výsledků vzdělávání Programme for International Student Assessment

(známý pod zkratkou PISA¹), českým studentům dělá problémy zvláště práce s textem a samotné porozumění čtenému textu. Výsledky výzkumu PISA z roku 2009 analyzuje publikace Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009 s podnázvem Umíme ještě číst?: „V testu čtenářské gramotnosti dosáhli čeští žáci pouze podprůměrných výsledků a mezi zeměmi OECD se umístili ve spodní třetině pomyslného žebříčku. Česká republika je přitom jednou z pěti zemí OECD, ve kterých došlo od roku 2000 k výraznému zhoršení výsledků. Současně s ním výrazně vzrostlo zastoupení českých žáků s nedostatečnou úrovní čtenářských kompetencí, kteří by mohli mít problémy při uplatnění v dalším životě. Podíl těchto žáků v populaci patnáctiletých je nyní nad mezinárodním průměrem a činí 23%.“²

Podrobněji rozebírá výsledky výzkumu PISA i Ivana Procházková v článku Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti a jeho výsledky v ČR: „Výrazně nejhůře řešili čeští žáci úlohy zasazené do pracovních situací, kde se umístili na jednom z posledních míst. Zároveň se potvrdil poznatek z předchozích výzkumů, že lépe dovedou pracovat s nespoislymi texty (grafy, mapami, tabulkami apod.) než s texty souvislymi.“³

Srovnání českého a evropského školství odhalilo, že náš školský systém je převážně zaměřen na pouhé předávání velkého množství informací bez následného praktického využití. Proto se učitelé, kteří cítili potřebu školství reformovat, snažili na tuto skutečnosti upozornit. Bohužel akce „Výzva pro 10 milionů“, která měla zorganizovat veřejnou diskuzi na toto téma v letech 1999-2000, skončila a nedostala se do širšího povědomí veřejnosti.⁴

Na důležitost změny v českém školství poukazuje i šokující fakt, který zjistil poslední výzkum PISA: „Je alarmující, že více než polovina všech českých patnáctiletých

¹ „Mezinárodní výzkum PISA (Programme for International Student Assessment) proběhl v roce 2009 v 65 zemích celého světa včetně České republiky pod hlavičkou Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Výzkum byl zaměřen na zjišťování úrovně čtenářských, matematických a přírodovědných dovedností a znalostí patnáctiletých žáků. Výzkum PISA probíhá v tříletých cyklech, přičemž pokaždé je kladen větší důraz na jednu z výše uvedených oblastí, aby o ní bylo možné získat podrobnější informace. Česká republika se do výzkumu zapojila hned v jeho počátcích a účastnila se testování v roce 2000, 2003 a 2006.“ HOLÍKOVÁ, Jana. Tisková konference ke zveřejnění výsledků mezinárodního výzkumu PISA 2009. In: MŠMT ČR [online]. 2.12.2010 13:45:47 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/tiskova-konference-ke-zverejneni-vysledku-mezinarodniho-1?highlightWords=PISA>

² PALEČKOVÁ, Jana, Vladislav TOMÁŠEK a Josef BASL. Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009: umíme ještě číst?. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2010. ISBN 978-80-211-0608-6. s. 7

³ PROCHÁZKOVÁ, Ivana. Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti a jeho výsledky v ČR. In: ČERNÁ, Alena. Metodický portál [online]. 04. 03. 2010 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/448/MEZINARODNI-VYZKUM-CTENARSKE-GRAMOTNOSTI-A-JEHO-VYSLEDKY-V-CR.html/>

⁴ ČLOVĚK V TÍSNI – SPOLEČNOST PŘI ČT, O. P. S. Reforma školství v České republice [online]. Praha, srpen 2006 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: www.varianty.cz/reforma-prirucka.pdf

žáků se ve škole často nudí a třetina do školy nechce chodit. Od roku 2000 do roku 2009 se v České republice zmenšil počet žáků, kteří uvedli, že čtou pro radost. Tyto změny jsou největší ze všech zemí OECD. Výrazně se také podle žáků zhoršila kázeň v hodinách českého jazyka.“⁵ Zmíněné problémy se odráží na zhoršení studijních výsledků českých žáků, které je markantní a výrazně se prohlubuje již od roku 1995. Tento fakt dokazují např. výsledky výzkumů TIMSS⁶. „V prvním cyklu v roce 1995 byli čeští žáci nadprůměrní jak v matematice, tak v přírodních vědách. Za uplynulých dvanáct let se statisticky významně zhoršili v obou oblastech. Spolu s poklesem výsledků od roku 1995 se v České republice významně snížil podíl žáků s výborným výsledkem, v matematice jde o největší úbytek ze všech zemí.“⁷

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bylo pod tíhou výsledků analýzy České vzdělání a Evropa (tzv. Zelené knihy) a nejrůznějších srovnávacích výzkumů (např. TIMSS) nuceno začít se touto problematikou zabývat. V roce 2000 byla zřízena Rada pro vzdělávací politiku, která začala vytvářet strategický dokument pojmenovaný Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha). „Česká Bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu. Má se stát závazným základem, z něhož budou vycházet konkrétní realizační plány rezortu, s přesahem do širší sféry vzdělávání, jak je předpokládají zákony o školství a vládní strategické plánování sociálně ekonomického rozvoje. Zároveň je však česká Bílá kniha otevřeným dokumentem, který by měl být v pravidelných intervalech kriticky zkoumán a v souladu se změnami společenské situace revidován a obnovován.“⁸

Rámcové vzdělávací programy pokračují v myšlence Bílé knihy, která obsahuje

⁵ PALEČKOVÁ, cit. 2, s. 7

⁶ „TIMSS je mezinárodnímu projektu, který se zabývá měřením výsledků vzdělávání. Jeho plný, nezkrácený název zní „Trends in International Mathematics and Science Study“. Uskutečňuje se od roku 1995 ve čtyřletých cyklech v mnoha zemích celého světa, Česká republika se zapojila hned do 1. cyklu výzkumu (TIMSS 1995), do 2. cyklu (TIMSS 1999), poté do 4. cyklu (TIMSS 2007) a do cyklu 5. (TIMSS 2011). Výzkum je zaměřen na zjišťování úrovně znalostí a dovedností žáků v matematice a v přírodovědných předmětech. Projekt TIMSS organizuje Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA).“ TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study). In: Česká školní inspekce [online]. 17.01.2012 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: [http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/TIMSS/TIMSS-\(Trends-in-International-Mathematics-and-Sci](http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/TIMSS/TIMSS-(Trends-in-International-Mathematics-and-Sci)

⁷ VÝSLEDKY MEZINÁRODNÍHO VÝZKUMU TIMSS 2007. Učitel'ské noviny: týdeník pro učitele a přátele školy [online]. Praha: GNOSIS, 2008, roč. 2008, č. 46 [cit. 2012-05-15]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz>

⁸ Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání. ISBN 80-211-0372-8. s. 7

konkrétní cíle vzdělávání stanovené novým školským zákonem č. 561/2004. V Rámcově vzdělávacích programech je navíc objasněn povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání jednotlivých oborů a typů škol.⁹ Reforma nově přináší dokumenty, které jsou vytvářeny na dvou různých úrovních. Jednak na úrovni státní, již zmiňovaný Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha) a Rámcové vzdělávací programy, tak nově i na úrovni školní, tzv. školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP). Každá škola má možnost si vytvořit vlastní učební dokument podle vzoru Rámcově vzdělávacího programu pro svůj obor. Úkolem ŠVP je přizpůsobit výuku ve škole místnímu prostředí a společnosti. Sympatické na tomto novém školském systému je, že pomáhá škole se profilovat a stanovit si konkrétní cíle. Motivuje také učitele k zamyšlení nad svým oborem a jeho propojením s ostatními předměty i okolním děním pomocí společných školních projektů.¹⁰

1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (dále jen RVP ZUV) je kurikulární dokument¹¹, který vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT ČR) v souladu s § 4 odst. 3 zákona č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a je platný od 1. září 2010. Zachovává myšlenkovou ideu rámcových vzdělávacích programů ostatních typů škol.

Vznik RVP ZUV a změny v systému základního uměleckého vzdělávání obhájí Julie Ravingerová ve svém článku O Projektu takto: *„Základní umělecké vzdělávání je nedílnou součástí vzdělávacího systému České republiky, proto stejně jako u jiných typů škol je i zde nutné zavést nové kurikulární dokumenty odpovídající nutnosti maximálně přenést odpovědnost za vzdělávání na učitele, zásadám liberalizace vzdělávacího procesu,*

⁹ Kromě Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání byly vytvořeny ještě Rámcové vzdělávací programy pro předškolní a základní vzdělávání (včetně přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením), pro obor vzdělávání základní škola speciální, pro gymnázia a pro odborné vzdělávání (kam patří například konzervatoře).

¹⁰ *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika.* 2. rozš. a aktualiz. vyd. Editor Alena Vališová, Hana Kasíková. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4733-579. s. 89

¹¹ *„Kurikulární dokument je dokument, kde je smysluplné uspořádání na sebe navazujících výchovných a vzdělávacích prvků, které by měly zdokonalit rozvoj člověka.“* KUČERA, Radek. *ABZ.cz: slovník cizích slov - on-line hledání* [online]. 2005-2006 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

*autonomie, specializace a profilace jednotlivých základních uměleckých škol.*¹²

Podle RVP ZUV si každá základní umělecká škola vytváří svůj Školní vzdělávací program. Výuka podle ŠVP by měla začít na všech základních uměleckých školách nejpozději od školního roku 2012/2013.¹³

Dokument RVP ZUV má celkem 63 stran a je rozdělen na šest hlavních částí A-F. První kapitola A nás uvádí do problematiky a seznamuje s principy Rámcově vzdělávacího programu. V druhé části B nalezneme charakteristiku základního uměleckého vzdělání a jeho rozčlenění na různé druhy studia. Třetí kapitola C stanovuje cíle základního uměleckého vzdělávání a věnuje se klíčovým kompetencím. Nejrozsáhlejší, čtvrtá část D, představuje postupně všechny umělecké obory, popisuje konkrétní vzdělávací obsahy jednotlivých zaměření a jejich očekávané výstupy (viz kapitola Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání). Pátá část E, je věnována nově vzniklému oboru, Multimediální tvorba (viz kapitola Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání). Poslední, šestá část F se zabývá vzděláváním žáků mimořádně nadaných a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dále tvorbou a zpracováním ŠVP.

Tento dokument vznikl díky koordinačnímu týmu RVP ZUV, který řídil manažer projektu Bc. Jiří Stárek, ředitel ZUŠ Praha 10 - Hostivař, Trhanovské nám.8. Asistenční podporu projektu zajišťovala Miroslava Čuchnová, hospodářka ZUŠ Praha 10 – Hostivař. Veškeré aktivity zastřešila Barbora Tichavová, DiS., která má též na starosti vzdělávací systém Junáka, koordinuje a řídí odbor pro vzdělávání.

1.2.1 Principy RVP ZUV

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání chce přinést základním uměleckým školám nezávislost a svébytnost. Poskytuje jim možnost uspořádat výuku podle potřeb žáků i školy. Umožňuje školám vybrat si svoje zaměření a tím se odlišit od ostatních základních uměleckých škol. Učitelům poskytuje RVP ZUV volnost ve vzdělávacím procesu spojenou s větší profesní odpovědností za vzdělávání žáků. Umožňuje jim zavádění nových forem a metod do výuky.

¹² RAVINGEROVÁ, Julie. O projektu. In: *Pilot ZUŠ* [online]. 21.01.2010[cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/o-projektu>

¹³ NEZVAL, Jiří. *Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se vydává Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání* [online]. 30.06.2010. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se?highlightWords=r%C3%A1mcov%C3%BD>

Zdůrazňuje nejen potřebu poskytnout základy uměleckého vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech, ale také u dětí vzbudit kladný vztah k hudbě a umění celkově. Učitel by se měl spolupodílet na vytváření potřebných vlastností, životních postojů a hodnot u žáků prostřednictvím hudby a umění.

Jeden ze zásadních bodů se týká prestiže učitelů ZUŠ a jejich profesního statusu. Základní umělecké školy jsou dnes součástí systému uměleckého vzdělávání a umožňují žáky odborně připravit ke studiu na konzervatořích, středních a vysokých uměleckých i pedagogických školách. Většina kvalitních profesionálů a uznávaných umělců, kteří reprezentují naši zemi v zahraničí, získala základy uměleckého vzdělání právě v základních uměleckých školách

Neméně důležitý princip RVP ZUV je snaha o udržení a rozvíjení našich kulturních tradic pro další generace. Vždyť umělecká tvorba naší zemi proslavila a čeští hudebníci, malíři, grafici, sochaři, architekti, spisovatelé či filmaři jsou světově uznávaní umělci. Měli bychom být pyšní na naši historii a dále umění a kulturu rozvíjet.

1.2.2 Klíčové kompetence jako ústřední termín pro RVP ZUV

Ústředním termínem všech Rámcově vzdělávacích programů jsou klíčové kompetence. Pod tímto pojmem si můžeme vybavit celkový souhrn všech vědomostí, dovedností schopností, postojů a hodnot, které sehrávají podstatnou úlohu při osobním růstu jednotlivce i jeho zařazení do společnosti. Objasnění tohoto termínu přímo v oblasti základního uměleckého vzdělávání přináší následující citát z RVP ZUV: „*Klíčové kompetence definované pro základní umělecké vzdělávání jsou kompetence specifické a představují souhrn vědomostí, dovedností a postojů důležitých pro rozvoj žáka po stránce umělecké a pro jeho budoucí uplatnění v praktickém i profesním životě. Utváření těchto specifických klíčových kompetencí je zaměřeno především na rozvoj schopností žáků tvořit, vnímat a interpretovat umělecké dílo. Osvojení těchto kompetencí umožní žákovi vytvořit si pozitivní vztah k umění a kultuře, k ostatním lidem i k sobě samému.*“¹⁴

„*Klíčové kompetence se vyskytují v mnoha vzdělávacích programech v celé Evropě, není to tedy "vynález" českého školství. Pokud bychom jednotlivé zahraniční vzdělávací programy procházeli, zjistili bychom, že se sice různé názvy klíčových kompetencí nebo že*

¹⁴ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3 (BROŽ.). s. 14

některé vzdělávací systémy považují vzhledem ke svým tradicím za klíčové jiné znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty, než je tomu v našem prostředí, ale že podstata toho, co se pod klíčovými kompetencemi skrývá, je v zásadě shodná.“¹⁵

Podle Lucie Hučínové jsme se dokonce s termínem kompetence mohli setkat i v starších vzdělávacích programech. Dříve však nebyly brány kompetence jako cíl vzdělávání. Na rozdíl od toho v Rámcově vzdělávacích programech jsou klíčové kompetence uvedeny jako jeden z výsledků vzdělávání. Úkolem učitele je, aby přemýšlel o tom, jak při vyučování kompetence vytvářet a rozvinout u žáků. To však neznamena, že se učitel při vyučování zaměří pouze na rozvíjení klíčových kompetencí a nezajistí svým žákům dostatečné vědomosti. Klíčové kompetence žáci získávají na základě propojení jejich vědomostí a dovedností získaných při různých příležitostech a postupného spojení nově osvojených poznatků s již získanými znalostmi a schopnostmi.¹⁶

Úkolem základních uměleckých škol je seznámit žáky s uměním, poskytnout jim vědomosti a dovednosti, které jsou pro ně v daném věku dosažitelné a připravit je na umělecký život. Umělecké vzdělání je celoživotní proces a základní umělecké školy svým žákům dají pevné základy pro další umělecký, ale i osobní rozvoj. Klíčové kompetence popsané v RVP ZUV představují ideální situaci, které by měli dosáhnout žáci na konci studia. Učitel pomáhá žákovi tyto kompetence postupně tvořit a rozvíjet. Schopnost žáků osvojit si klíčové kompetence je u každého individuální a závisí také na osobnosti dítěte. Úkolem učitele není naplnit všechny klíčové kompetence beze zbytku, ale neustále k nim žáka směřovat a pomáhat mu tříbit jeho vědomosti i názory. Jednoduše řečeno to znamená, že i cesta může být cíl. Učitel je v tomto případě žákův poradce a průvodce. Pokud mu poskytne pevné základy a dostatek prostoru pro svou realizaci, jistě ho bude umění naplňovat a provázet po celý život.

Klíčové kompetence jsou společné pro všechny umělecké obory. V RVP ZUV se uvádějí jako klíčové tyto kompetence:

- **Kompetence k umělecké komunikaci**
- **Kompetence osobnostně sociální**
- **Kompetence kulturní**

¹⁵ HUČÍNOVÁ, Lucie. Klíčové kompetence v RVP ZV. In: ČERNÁ, Alena. *Metodický portál* [online]. 04. 03. 2010 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/335/KLICOVE-KOMPETENCE-V-RVP-ZV.html/>

¹⁶ HUČÍNOVÁ, cit. 15

Kompetence k umělecké komunikaci jsou vědomosti a dovednosti, díky nimž si žák dokáže samostatně vybrat a použít adekvátní prostředky k vyjádření uměleckého díla. Tudiž dokáže skladbu či umělecké dílo rozebrat, rozumí jejímu obsahu, struktuře a dokáže vyjádřit její náladu a emoce. Má na umělecké ztvárnění svůj názor a dokáže kriticky zhodnotit jak svoji tak cizí interpretaci díla.

Kompetence osobnostně sociální jsou pracovní návyky, které žáka vedou k soustavné domácí přípravě a samostatnosti. Jsou to také žákovy názory a postoje, díky nimž se zapojuje do uměleckého dění a spolupodílí se na hudebních i dalších uměleckých aktivitách ve svém okolí. Pokud vystupuje v nějakém orchestru či souboru, tak se jedná také o morálně volní vlastnosti, díky nimž je odpovědný vůči kolektivu a cítí svoji důležitost při vytváření společného díla.

Díky rozvíjení **kulturních kompetencí** žák dokáže vnímat důležitost uměleckých a kulturních tradic. Má je v úctě a snaží se je zachovat pro další generace. Žák se zajímá o kulturní a umělecké dění ve svém okolí. Navštěvuje různé koncerty a výstavy a aktivně se zúčastňuje akcí školy i města.¹⁷

1.2.2.1 Strategie při vytváření klíčových kompetencí

Popis strategie vytváření jsem čerpala opět z článku Lucie Hučínové Klíčové kompetence v RVP ZV¹⁸. Při vytváření ŠVP se každý učitel i celý učitelský kolektiv určité ZUŠ musí zamyslet nad tím, jak a pomocí jakých aktivit, metod a forem výuky dosáhne toho, že si žáci osvojí klíčové kompetence. V ŠVP jsou tyto společně uplatňované činnosti a postupy na úrovni školy nebo uměleckého oboru, které vedou žáky k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, nazvány **výchovné a vzdělávací strategie** (viz Příloha A/1). Jednak jde o celoškolské strategie, které může uplatňovat škola jako celek, jednak se jedná o strategie na úrovni jednotlivých vyučovacích předmětů. Pokud učitelé zjistí, že zvolené postupy nevedou k rozvoji klíčových kompetencí, můžou své výchovné a vzdělávací strategie změnit. Pomoc při práci s klíčovými kompetencemi v ŠVP a vytvářením výchovných a vzdělávacích strategií nám poskytne Manuál pro tvorbu ŠVP.

¹⁷ BOŘEK, cit. 14, s. 14

¹⁸ HUČÍNOVÁ, cit. 15

1.3 Projekt PILOT ZUŠ

Klíčovou roli při vytváření RVP ZUV sehrál Projekt PILOT ZUŠ. Cílem tohoto projektu bylo dokončení RVP ZUV a Manuálu pro tvorbu ŠVP v základním uměleckém vzdělávání, který pomáhá učitelům praktickými radami při tvorbě ŠVP. Úkolem projektu bylo také pomáhat pilotním a partnerským uměleckým školám při uplatňování RVP ZUV v praxi. Projekt PILOT ZUŠ tak umožnil získat cenné informace pro ostatní základní umělecké školy v České republice a vytvořit návod, jak přijmout nové kurikulum. Dále připravil 36 proškolených lektorů, kteří mají za úkol pomáhat ostatním uměleckým školám při tvorbě ŠVP v jednotlivých krajích v České republice. Na jeho vytváření spolupracovalo celkem 39 pilotních škol ze všech krajů ČR (to je cca 1000 pedagogických pracovníků).

1.3.1 Historie projektu PILOT ZUŠ

Projekt PILOT ZUŠ navázal na projekt Tvorba Rámcového vzdělávacího programu pro umělecké obory základního uměleckého vzdělávání. Oba projekty mohli vzniknout díky podpoře Evropského sociálního fondu a jsou spolufinancovány státním rozpočtem České republiky. Nejprve bych chtěla říci několik slov k prvnímu projektu, Tvorba Rámcového vzdělávacího programu pro umělecké obory základního uměleckého vzdělávání, který vytvořil úplně první zkušební verzi tohoto dokumentu tzv. pilotní verzi RVP ZUV a byl ukončen v červnu 2008. Na něj pak navázal projekt Pilot ZUŠ, který měl tuto pilotní verzi vyzkoušet v praxi na vybraných pilotních školách a případně odhalit její nedostatky. Samotný projekt PILOT ZUŠ, který realizuje Výzkumný ústav pedagogický v Praze, probíhá od května 2009 a skončí v dubnu 2012.

V prosinci 2009 odstartovala první pilotní verze RVP ZUV, kdy si všech 39 zúčastněných škol (viz Příloha A/2) vyzkoušelo vlastní tvorbu ŠVP podle této pilotní verze. Výsledky první pilotní verze posloužili k dalším úpravám RVP ZUV a vytvoření druhé pilotní verze. Ta byla určena k veřejnému připomínkovému řízení, které proběhlo v březnu 2010. V průběhu počátečních dvou let od roku 2010 do roku 2012 jsou ve všech krajích školení ředitelé a pedagogové základních uměleckých škol tak, aby v září 2012 byly všechny školy připraveny začít podle svých školních vzdělávacích programů vyučovat. Od září 2011 je zahájena tvorba ŠVP na všech ZUŠ v České republice.

Samotný projekt PILOT ZUŠ bude mít nepřímý dopad rovněž na všechny subjekty, které mají přímý i nepřímý vztah k základnímu uměleckému vzdělávání, tj. zřizovatele škol, žáky a jejich rodiče, Českou školní inspekci a další.

1.3.2 Kritéria pro přijetí mezi pilotní školy

Dále mne v souvislosti s projektem PILOT ZUŠ zajímalo, jak vlastně byly pilotní školy do projektu vybrány a jaká kritéria musela daná umělecká škola splnit, aby byla zařazena mezi pilotní školy. Vysvětlení jsem našla na stránkách Metodického portálu RVP v sekci Otázky a odpovědi, dostupné z: <http://rvp.cz/informace/mam-dotaz/konzultacni-centrum/otazky-a-odpovedi>. Na této stránce jsou uvedeny dotazy čtenářů, pedagogických pracovníků i laiků. Na ně odpovídají odborníci z Konzultačních center VÚP. Zodpovězená otázka je zobrazena anonymně.

Z odpovědí vyplývá, že pilotní školy byly do projektu vybrány podle několika kritérií. Prvním kritériem bylo **široké zastoupení různých typů škol**. Proto jsou v projektu PILOT ZUŠ zastoupeny školy velké, malé, jednooborové, všeoborové, zřízené obcí, krajem i školy církevní a soukromé, řízené ředitelem či ředitelkou, kteří vystudovali hudební, výtvarný, taneční či dramatický obor. Dalším důležitým kritériem pro výběr škol bylo **doporučení od Asociace základních uměleckých škol České republiky** (dále jen AZUŠ ČR)¹⁹, **zástupců zřizovatelů z jednotlivých krajů, MŠMT ČR, Ústřední umělecké rady základních uměleckých škol České republiky** (dále jen ÚUR ZUŠ ČR)²⁰, **České školní inspekce** (dále jen ČŠI) a **realizačního týmu projektu**, který již více jak rok před začátkem tohoto projektu spolupracoval s partnerskými školami. Z každého kraje byly vybrány cca tři školy, které vznášely připomínky k dokumentu RVP ZUV a ověřovaly možnost tvorby ŠVP podle něj.

O zapojení vybraných pilotních ZUŠ do projektu rozhodovali ze začátku především

¹⁹ „Asociace základních uměleckých škol České republiky byla založena základními uměleckými školami podle ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob 30. dubna 1999 v Praze a je dobrovolným zájmovým sdružením, jehož cílem je starat se o rozvoj a kvalitu uměleckého školství v České republice.“ *Asociace základních uměleckých škol České republiky* [online]. 2009, 1. března 2009 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.azus-cr.cz/>

²⁰ „Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky je poradní orgán Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky pro oblast základního uměleckého vzdělávání. Je vrcholným orgánem Uměleckých rad (UR), zřizovaných na základních uměleckých školách v ČR. Členy ÚUR jsou: předsedové republikových sekcí a pověření předsedové Krajské umělecké rady (KUR).“ *Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky* [online]. 2009 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.uur-zuscr.cz/uur/>

ředitelé ZUŠ, postupně se však aktivita přenesla na učitele jednotlivých vybraných škol. Motivací pro ředitele a učitele pilotních škol byla zvláště informační a časová výhoda, díky které mohli začít uplatňovat své školní kurikulum dříve než ostatní školy. Stali se tak vlastně „spoluautory“ zásadního školského dokumentu a měli možnost ovlivnit podobu tohoto dokumentu na státní úrovni. Pilotní školy vytvořily vzdělávací základnu, podle níž pak budou vytvářet ŠVP v jednotlivých uměleckých oborech. Jsou vyhledávanými pracovišti pro odbornou i rodičovskou veřejnost, nabízí pomoc ostatním školám a učitelům prostřednictvím elektronických příspěvků na Metodickém portále RVP i odborných periodikách.

1.3.3 Aktivity a cíle projektu

Celý projekt Pilot ZUŠ sleduje tři hlavní aktivity, které popisuje ve svém příspěvku Julie Ravingerová.²¹ Cílem první aktivity bylo dopracování závěrečné verze dokumentu RVP ZUV a sledování tvorby ŠVP na vybraných pilotních školách. Členové realizačního týmu se nejdříve setkali s řediteli pilotních škol a poté pravidelně navštěvovali tyto školy a sledovali proces tvorby ŠVP. Dotváření RVP ZUV probíhalo na základě konzultací s učiteli pilotních škol nebo prostřednictvím dotazníkových průzkumů k jednotlivým částem dokumentu. Svou roli při vytváření finální verze RVP ZUV sehrál také rozbor pracovních verzí školních vzdělávacích programů. Připomínky a náměty na dopracování RVP ZUV mohli vznést skupiny odborníků sestavených z členů Ústřední umělecké rady základních uměleckých škol ČR. Získané zkušenosti posloužili k vytvoření Manuálu pro tvorbu ŠVP a konečné verze dokumentu RVP ZUV. Manažerem této první aktivity je Mgr. Alexandros Charalambidis, autor učebnic Hudební výchovy pro základní školy a gymnázia a metodických příruček pro učitele.

Druhá aktivita je zaměřena na vytváření metodických příspěvků, které podporují tvorbu ŠVP a inovují výuku. V rámci této aktivity se shromažďují odborné příspěvky a studijní materiály k jednotlivým oborům a předmětům. Hledají se vhodné metodické náměty a uveřejňují se na Metodickém portálu RVP nebo v tištěné podobě v Manuálu pro tvorbu ŠVP. Metodické náměty jsou také na informačním a metodickém DVD, které bylo rozesláno do pilotních i ostatních ZUŠ v ČR. Na konci projektu proběhla tisková

²¹ RAVINGEROVÁ, Julie. Aktivity projektu. In: *Pilot ZUŠ* [online]. 21.01.2010[cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/aktivity-projektu>

konference k problematice RVP ZUV. Manažerem druhé aktivity je Mgr. Aleš Chalupský, předseda ÚUR ZUŠ ČR, předseda smyčcové sekce ÚUR ZUŠ ČR a ředitel Základní umělecké školy, Biskupská 12, Praha 1.

Poslední, třetí aktivita, měla za úkol vytvořit manuál pro tvorbu ŠVP a zprostředkovat vzdělávací semináře pro lektory tvorby ŠVP. Cílem této aktivity bylo vypracovat dokument Manuál pro tvorbu školního vzdělávacího programu v základním uměleckém vzdělávání a proškolit lektory, kteří budou moci dále radit při tvorbě ŠVP učitelům ostatních ZUŠ. Lektoři byli vybráni z řad pedagogů pilotních ZUŠ a absolvovali tři na sebe navazující kurzy (komunikační a lektorské dovednosti; manažerské dovednosti a vedení lidí; odborné znalosti z oblasti RVP ZUV). Díky jejich zkušenostem a poznatkům ze školení ostatních učitelů byl následně pozměněn a zdokonalován i Manuál pro tvorbu ŠVP. Manažer třetí aktivity je Mgr. Luboš Lisner, ředitel Základní umělecké školy, Štefánikova 19, Praha 5 – Smíchov.

1.3.4 Pilotáž RVP ZUV

Jak vlastně samotná pilotáž probíhala nám přiblíží Julie Ravingerová v elektronickém příspěvku Stalo se v projektu: *„Dne 1. prosince 2009 byla spuštěna pilotáž první pilotní verze Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Téměř čtyřicet pilotních ZUŠ po celé České republice odzkouší vlastní tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP) podle této pilotní verze.*

Pilotní školy byly rozděleny do tří typů: Odborné, které se při ověřování soustředí na jednu určitou problematiku či umělecký obor, komplexní, které budou pracovat na celkové podobě svého ŠVP, a debutantní, pro které je dokument RVP ZUV novinkou a setkávají se s tvorbou ŠVP poprvé. Mezi spolupracující školy patří i školy partnerské, které budou vytvářet své ŠVP na základě zkušeností z předcházejícího projektu Výzkumného ústavu pedagogického v Praze.“²²

První dva typy škol, odborné a komplexní už mají s reformou své zkušenosti, protože spolupracovaly na předcházejícím projektu Tvorba RVP ZUV. Naopak třetí typ školy, debutantní, jsou běžné školy, které nemají s RVP ZUV žádné zkušenosti. Díky těmto „pokusným“ školám se může vytvořené RVP ZUV vyzkoušet v praxi.

²² RAVINGEROVÁ, Julie. Stalo se v projektu. In: *Pilot ZUŠ* [online]. 21.01.2010[cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/stalo-se-v-projektu>

Učitelé a další zájemci se mohou o projektu Pilot ZUŠ a Rámcově vzdělávacích programech informovat prostřednictvím elektronických příspěvků na Metodickém portále RVP Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (dále jen VÚP) a odborných periodikách. Pedagogové zde mohou získat také množství cenných metodických příkladů do své praxe. O metodickém portálu se blíže zmíním v další kapitole.

1.4 Metodický portál RVP

Metodický portál RVP na stránkách www.rvp.cz je velmi důležitým a převratným projektem v reformě českého školství. Vznikem tohoto internetového portálu se česká pedagogika přenesla do 21. století. Julie Ravingerová o něm píše ve svém příspěvku Stalo se v projektu: *„Je zde možné najít odborné články teoretické, ale i příklady dobré praxe. V Diskusích je otevřen prostor pro vyjádření vlastních názorů např. k reformě ZUV. Dále se tu nabízí možnost sdílení prostřednictvím blogů, možnost dalšího vzdělávání formou e-learningových kurzů, vytvoření vlastního digifolia aj. Tvůrci celého portálu jsou především sami pedagogové. Nyní mají učitelé a ředitelé základních uměleckých škol možnost využít tento atraktivní prostor a sami se stát autory Metodického portálu.“*²³

Jak píše sami autoři z VÚP v Praze: *„Základními kameny Metodického portálu www.rvp.cz jsou pestrost, komplexnost, garantovanost, kvalita obsahu a inovativnost.“*²⁴

1.4.1 Historie projektu

Bývalá ředitelka Výzkumného ústavu pedagogického v Praze, PhDr. Stanislava Krčková, popisuje vznik Metodického portálu v roce 2003 takto: *„Začali jsme přemýšlet o chytrém prostředí, které by nabízelo RVP v elektronické podobě. Napadlo nás, že by bylo ideální, kdyby se na něj nabalovala celá řada informací, metodik, odkazů, kdyby tam byly zveřejněny ukázky dobře zpracovaných částí ŠVP z jiných škol, námětů, úloh a jejich řešení, cvičení, projektů, nabídky seznamů literatury, odkazů na internetové stránky atd. A jako důležitou jsme viděli i možnost vzájemné výměny zkušeností mezi učiteli.*

K realizaci takového plánu bylo ovšem nutné mít k dispozici potřebné mediální prostředí, které by bylo široké veřejnosti co nejsnadněji dostupné a bylo by možné je rychle

²³ RAVINGEROVÁ, cit. 22

²⁴ Informace o Metodickém portálu. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. ISSN 1802-4785. Dostupné z: <http://rvp.cz/informace/o-portalu/>

a snadno aktualizovat. Proto jsme požádali MŠMT o možnost vytvořit internetový informační, metodický a vzdělávací portál pro předškolní, základní a gymnaziální vzdělávání.“²⁵

V roce 2005 byla tedy do provozu uvedena první zkušební verze stránek. Od poloviny roku 2006 v rámci projektu Metodika, financovaného Evropským sociálním fondem (dále jen ESF), začal fungovat tento portál naostro.²⁶ Pokračování vývoje popisuje Alena Černá v článku Metodický portál: „*Díky podpoře ESF se Výzkumnému ústavu pedagogickému v Praze (VÚP), který projekt realizuje, podařilo do roku 2008 portál významně proměnit a především zvětšit do podoby, která si mezi pedagogy získala ohlas. I díky tomu se v lednu 2009 rozběhl pokračující projekt Metodika II, který možnosti Metodického portálu dále rozvíjí. Metodický portál v současné době nabízí návštěvníkům přes 5 000 recenzovaných výukových textů a řadu dalších materiálů.“²⁷ Pro nás důležitou informaci o tom, že v září 2009 se do projektu Metodického portálu RVP zapojilo i umělecké vzdělávání uvádí Julie Ravingerová v článku Stalo se v projektu.*

1.4.2 Obsah metodického portálu

Obsah portálu je rozdělen na jednotlivé moduly, neboli databáze či uložení materiálů, které se nacházejí v modré liště v horní části každé stránky. Jsou to: Titulka, Články, DUM, Odkazy, AudioVideo, Wiki, Diskuze, Blogy, Digifolio, E-learning, Profil Škola 21 a EJP. Co se skrývá za těmito zkratkami a mnohdy podivnými názvy vysvětlím v následujícím textu.

Titulka je úvodní stránka neboli rozcestník. Zobrazuje tzv. Život na portále, tj. nejnovější články, komentáře a příspěvky přihlášených uživatelů.

V nejstarší části portálu, což je modul **Články**, nalezneme příspěvky různého charakteru. Jsou zde rubriky zaměřené na tvorbu vzdělávacích programů, které obsahují informace o zkušenostech pilotních škol s tvorbou ŠVP. Dále také ukázky zpracovaných ŠVP, Manuál k tvorbě ŠVP i RVP pro všechny vzdělávací stupně. Pedagogové jistě ocení cenné rady, jak si poradit s rozvojem a hodnocením klíčových kompetencí a řadu dalších

²⁵ KRČKOVÁ, Stanislava. *Historie Metodického portálu* [online]. 10. 11. 2011[cit. 2012-03-17].

Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/14487/HISTORIE-METODICKEHO-PORTALU.html/>

²⁶ VÚP PRAHA. *Metodický portál www.rvp.cz – zdroj informací a zkušeností* [online]. 27. 5. 2008[cit. 2012-03-17]. ISSN 1802-4785. Dostupné z: <http://rvp.cz/informace/archiv/aktuality/portal-zdroj-informaci>

²⁷ ČERNÁ, Alena. *Metodický portál* [online]. 04. 03. 2010[cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/UUB/8001/METODICKY-PORTAL.html/>

informací. V rámci metodické podpory se učitelé mohou inspirovat nápady do výuky, náměty, jak zpracovat konkrétní probíraná témata i teoretickými texty. K článkům mohou přihlášení uživatelé vkládat komentáře a vlastní hodnocení. „*Příspěvky publikované v této části portálu procházejí recenzním systémem a jsou garantovány z hlediska obsahové a didaktické správnosti. Rádi bychom v budoucnu nabídli i multimediální obsah – například možnost zhlédnout záznam zajímavých vyučovacích hodin.*“²⁸

Spomocník, který je součástí Článků, se specializuje na aktuální dění v oboru vzdělávacích technologií. Funguje již více jak 15 let a pomocí hypertextových odkazů zprostředkovává učitelům ucelený materiál obsahující více než 500 tematicky propojených odborných článků v oblasti informační a komunikační technologie, zkráceně ICT (z anglického Information and Communication Technologies).²⁹

DUM je zkratka pro modul nazvaný Digitální učební materiály, který je v provozu od února 2008. Jak název napovídá, jsou zde převážně materiály, které mohou pedagogové využívat při výuce. Nalezneme zde prezentace, pracovní listy, testy, videa i audio nahrávky. Modul DUM je navázán na evropský portál Learning Resource Exchange, zkráceně LRE (<http://lreforschools.eun.org>), který vytváří European Schoolnet.³⁰ Umožňuje českým pedagogům přístup do dalších evropských uložišť, která jsou do LRE napojena. Celkově bylo v roce 2010 na evropském portálu 40 000 učebních materiálů. S každým dnem se však toto uložišť velmi rychle rozrůstá.³¹

V sekci **Odkazy** nalezneme užitečné internetové stránky, které lze využít při výuce různých předmětů, ale také odkazy na zajímavé školní akce, soutěže i projekty.

V modulu **AudioVideo** se nachází všechny audio a video soubory, které jsou umístěny na Metodickém portálu.

Modul **Wiki** je rozdělen na tři části: Sborovna, Knihovna a Kabinet. V části Sborovna si může každý učitel vytvořit vlastní tematické plány či učební texty a sdílet je

²⁸ BRDIČKA, Bořivoj. *Informační a komunikační technologie ve škole: pro vedení škol a ICT metodiky : metodická příručka*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-808-7000-311. s. 24

²⁹ BRDIČKA, Bořivoj. 15 let Spomocníka. In: *Metodický portál RVP* [online]. 22. 04. 2012 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/15835/15-LET-SPOMOCNIKA.html>

³⁰ „Evropská ministerstva školství podporují inovativní využití technologií, virtuální spolupráci škol a sdílení digitálních učebních materiálů a výukových metod. ČR je již od roku 2002 členem sdružení European Schoolnet (EUN), do něhož je zapojeno více než 30 zemí zastoupených pověřenými národními agenturami nebo přímo ministerstvy školství. Českou republiku zastupuje v projektech a pracovních skupinách EUN Dům zahraničních služeb, příspěvková organizace MŠMT ČR.“ European Schoolnet. In: *DZS* [online]. 2007-2012 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: http://www.dzs.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=314

³¹ BRDIČKA, cit. 28, s. 24

s vybranými uživateli. Nalezneme zde prostor pro tvorbu a sdílení příprav na výuku, společných výukových projektů, programů kroužků, náplně školních zájmových činností v družinách, školních klubech apod. Knihovna poskytuje souhrn nápadů, návodů a aktivit, jak obohatit výuku s odkazy na zajímavé ukázky. Kabinet umožňuje sdílet např. digitální učební pomůcky jako jsou obrázky, fotografie, videa, mapy či testy a učební texty. „*Otevřenost tohoto modulu umožňuje v případě potřeby snadno upravit jeho členění, doplnit jej o nové části a provázat s dalšími moduly.*“³²

Cílem Metodického portálu bylo od začátku poskytnout učitelům také fórum, kde mají možnost sdílet své názory a postřehy s ostatními uživateli. To nám umožní například modul **Diskuze**. „*Jedná se o moderované prostředí, v němž si učitelé mohou vyměňovat zkušenosti a vyjadřovat se k různým problémům či otázkám. Díky moderaci diskuzí mají diskuzní fóra vysokou úroveň kvality a zároveň dochází k důležitým shrnutím diskuzí, která jsou pak publikována v dalších částech portálu.*“³³

Modul **Blogy** v překladu tzv. „webový zápisník“ obsahuje většinou na jedné webové stránce příspěvky od jednoho uživatele. „*Je specifický v tom, že díky umístění na Metodickém portálu je zaměřen na oblast vzdělávání.*“³⁴

Digifolio umožňuje přihlášenému uživateli vytvořit si své vlastní elektronické portfolio, s nímž může dále pracovat jen samotný uživatel nebo je veřejně přístupné. „*Díky struktuře portfolio má uživatel možnost sledovat svůj vlastní profesní vývoj a taktéž plánovat své cíle. Celkově digifolio slouží k autoevaluaci učitele a růstu jeho profesních kvalit. Důležitou součástí digifolia je navazování kontaktů s podobně smýšlejícími lidmi a vytváření profesních sítí.*“³⁵

E- Learning je zaměřený na další vzdělávání učitelů pomocí počítačových kurzů. Kurzy obsahují celou řadou interaktivních prvků – video přednášek, on-line chatů, kontaktů s tutorem a zahraničními hosty, diskuzemi se spolužáky, množstvím odkazů. Stále populárnější jsou kurzy typu MOOC (Masivní otevřené online kurzy). Návštěvníci kurzu musí plnit úkoly, které zjišťují jejich znalosti a dovedností a vést si osobní portfolio. To vše se děje v zabezpečeném prostředí virtuální třídy. Výhodou je, že si každý účastník může zvolit množství času, které studiu věnuje studiu v konkrétním dni i tempo, kterým bude

³² BRDIČKA, cit. 28, s. 25

³³ Tamtéž s. 25

³⁴ Tamtéž s. 25

³⁵ Tamtéž s. 25

postupovat.³⁶

Modul **Profil Škola 21** slouží k autoevaluaci a umožňuje sledovat, jak se škole daří začleňovat informační a komunikační technologie nejen do výuky, ale i do běžného chodu školy. Žáci se učí ve škole aktivně využívat technologie, veškeré činnosti jsou propojovány s praxí a díky aplikaci technologie ve výuce může každý žák uplatnit své vlastní nadání.

EJP je zkratka pro Evropské jazykové portfolio vzniklé díky snaze Rady Evropy vytvořit oficiálního doklad s informacemi o dosažených jazykových dovednostech a mezinárodních zkušenostech jednotlivce. Je určeno pro všechny, kteří chtějí zjistit a zaznamenat svou úroveň cizích jazyků. Dále slouží mimo jiné i školám k určení jazykové úrovně svých žáků a zaměstnanců.³⁷

Vybraným tématům pro určité období se věnuje **Inspiromat 2012**. Vznikl před několika lety a zabývá se každý měsíc jednomu aktuálnímu tématu. Jeho největší předností je přehledné uspořádání všech informací k danému námětu na jednom místě. Téma Inspiromatu propojuje články, příspěvky i komentáře ze všech částí portálu.

„Moduly portálu tvoří komplex, který je vzájemně provázán po stránce technologické i obsahové. Jestliže chce uživatel na portálu vyhledat například vše k problematice klíčových kompetencí, systém mu nabídne celý komplex materiálů různých forem – digitálními učebními materiály počínaje, e-kurzy, které se tématu věnují, konče.“³⁸

Příspěvky z Metodického portálu si mohou učitelé a další zájemci přečíst také prostřednictvím tištěných sborníků.

³⁶ Co je to e-learningový kurz. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. ISSN 1802-4785. Dostupné z: <http://elearning.rvp.cz/uvodni-stranka/co-je-elearningovy-kurz>

³⁷ Evropské jazykové portfolio. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. ISSN 1802-4785. Dostupné z: <http://metodicky-web-ejp.rvp.cz/>

³⁸ BRDIČKA, cit. 28, s. 25

2 Umělecké obory v dokumentu RVP ZUV

V následující kapitole, Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání, se již zaměřuji na samotnou oblast uměleckého vzdělávání. Při jejím zpracování vycházím z dokumentu Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání.³⁹ Věnuji se zde charakteristice základního uměleckého vzdělávání a historii hudebního školství u nás. Popisuji možnosti studia, které umělecké školy svým žákům poskytují. Objasňuji cíle základního uměleckého vzdělávání. Analyzuji strukturu RVP ZUV a jednotlivých uměleckých oborů, které jsou v něm obsaženy. Ve stručnosti vysvětlím terminologii, jež se v dokumentu nejčastěji objevuje. Závěr kapitoly věnuji Multimediální tvorbě.

2.1 Charakteristika základního uměleckého vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání nabízí žákům rozmanitou nabídku vyučovaných předmětů. Žáci se mohou v současné době přihlásit ke studiu hudebního, výtvarného a literárně-dramatického či tanečního oboru. Podobnou strukturu, širokou síť uměleckých škol a vzájemnou propojenost systému uměleckého vzdělávání jako je v České republice nemá dnes žádná jiná země v Evropě ani ve světě. Měli bychom být pyšní na uměleckou tradici, kterou naši předkové vytvořili a dále ji rozvíjet.

„Počátky hudebního vzdělávání sahají až do 17. století. Působením vynikajících kantorů v 18. století a vznikem městských hudebních škol v 19. století byla založena tradice organizovaného hudebního vzdělávání v českých zemích. Po druhé světové válce byl zaveden jednotný typ hudebních škol. V šedesátých letech 20. století se tyto školy transformovaly na lidové školy umění, ve kterých postupně vznikaly další obory: taneční, výtvarné a literárně-dramatické. V době tzv. normalizace význam těchto škol poklesl zařazením mezi školská zařízení. Teprve novelizace školského zákona po roce 1989 vrátila lidovým školám umění jejich původní statut školy a dala jim i dnešní název – základní umělecká škola. V současné době jsou základní umělecké školy součástí systému na sebe navazujícího uměleckého vzdělávání.“⁴⁰

³⁹ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3 (BROŽ.). s. 8-55

⁴⁰ Tamtéž s. 8

Základní umělecké školy rozvíjí a zdokonalují umělecké nadání velkého počtu žáků, kteří splní podmínky pro přijetí ke studiu. Dále vyhledávají mimořádně nadané žáky a podporují jejich talent. Studium na základní umělecké škole je rozčleněné do několika stupňů. Jedná se o přípravné studium, studium I. a II. stupně a studium pro dospělé, tj. žáky starší osmnácti let. Pro žáky s vynikajícími vzdělávacími výsledky je možnost studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin nebo individualizace vzdělávacího obsahu, to znamená upravení studia podle jejich schopností (rychlejší postup apod.). Jedná se o typ studia, který má žáky připravit na další umělecké vzdělávání na středních, vyšších odborných i vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Zprostředkuje jim hlubší, rozsáhlejší a náročnější studium a směřuje je k výběru budoucího povolání. Umělecké vzdělávání je přístupné také pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jako je například zdravotní postižení, zdravotní znevýhodnění nebo sociální znevýhodnění. Podmínky vzdělávání těchto žáků stanovuje § 16 zákona č. 561/2004 Sb. a dále vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

2.1.1 Cíle základního uměleckého vzdělávání

Škola by měla žáky vybavit vědomostmi a dovednostmi pro další studium na středních a vyšších odborných uměleckých či pedagogických školách a na konzervatořích či vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Učitelé žákům zprostředkují základy vzdělání ve vybraném uměleckém oboru s přihlédnutím na jejich individuální potřeby a možnosti. Snaží se vytvořit vhodné prostředí k učení a vzájemné spolupráci mezi žáky. Cílem výuky na základních uměleckých školách je vytvářet a pěstovat u žáků klíčové kompetence. Díky tomu se zušlechťuje jejich osobnost po stránce umělecké. Důležitým cílem učitele je žáky motivovat k celoživotnímu vzdělávání.

2.2 Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání

Jak již bylo řečeno v první kapitole, dokument Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání je rozčleněn na šest hlavních částí. Nyní se zaměřím na nejrozsáhlejší, čtvrtou část D, neboť jsou zde představeny postupně všechny umělecké obory. Každý umělecký obor je uveden **stručnou charakteristikou**, kde je popsán jeho přínos a význam pro vzdělávání žáka. Jednotlivé umělecké obory jsou rozděleny do dvou

vzdělávacích oblastí. Každá oblast představuje pro svůj obor specifickou produktivní nebo receptivní složku uměleckého procesu. Například pro hudební obor je to oblast Hudební interpretace a tvorby a oblast Receptce a reflexe hudby. Obě složky spolu vzájemně úzce souvisí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou na začátku daného uměleckého oboru charakterizovány několika větami a je zde uvedeno jejich uplatnění ve výuce. Důraz je kladen na smyslové vnímání umění, ať už se jedná o aktivní poslech hudby, vizuální objevování světa ve výtvarném umění či rozvíjení schopnosti porozumět gestům v uměleckém tanečním projevu. Díky rozvíjení receptivní oblasti žáci docílí lepších výsledků v oblasti produktivní, protože obě složky se prolínají a vzájemně ovlivňují. Jsou přítomny v každém typu umění a rozvíjí v žákovi vnímavost k okolnímu světu.

Dokument dále přibližuje **vzdělávací obsah** jednotlivých uměleckých oborů. Ten je formulován v podobě **očekávaných výstupů.** „*Očekávané výstupy na konci 7. ročníku I. stupně a 4. ročníku II. stupně představují závazné minimum, které je ověřitelné.*“⁴¹ Jsou zde také uvedeny očekávané výstupy na konci 3. ročníku I. stupně, ale ty jsou pouze orientační a slouží jako pomoc při tvorbě učebních osnov jednotlivých ročníků v ŠVP. To znamená, že na konci prvního i druhého cyklu žák musí předvést určité dovednosti, které se za dobu studia naučil. V RVP ZUV nejsou uvedeny očekávané výstupy pro přípravné studium, ty si vytváří každá škola sama ve svém ŠVP. Výstupy pro studium pro dospělé, to znamená pro žáky starší osmnácti let, vypracuje učitel podle individuálních schopností a možností daného žáka s přihlédnutím k požadavkům v ŠVP.

Vzdělávací obsah hudebního oboru je navíc rozčleněn na jednotlivá **vzdělávací zaměření**, neboli výuku jednotlivých hudebních nástrojů. Novinkou v RVP ZUV je zařazení vzdělávacího zaměření Elektronické zpracování hudby a zvuková tvorba. Očekávané výstupy tohoto hudebního zaměření jsou rozděleny do několika modulů: Hra na elektronické klávesové nástroje a jejich ovládání, Technika záznamu, zpracování a reprodukce zvuku a Tvorba hudby prostřednictvím digitálních technologií. Otevřely se tímto možnosti nové práce s elektronickými nástroji a digitální technologií.

Další část RVP ZUV je **rámcový učební plán**, který určuje závaznou minimální hodinovou dotaci pro daný umělecký obor. Škola si podle něj ve svém ŠVP vytvoří vyučovací předměty tak, aby plně využila stanovenou hodinovou dotaci. V rámcovém učebním plánu je stanovena jak týdenní **minimální hodinová dotace**, tak **minimální disponibilní dotace.** „*Disponibilní hodinovou dotaci škola využívá k vytvoření takového*

⁴¹ BOŘEK, cit. 39, s. 16

učebního plánu, který v souladu s jejím specifickým zaměřením umožňuje komplexně realizovat vzdělávací obsah včetně výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.“⁴²

Tento druh hodinové dotace se využívá k navýšení počtu hodin některých předmětů nebo k vytvoření úplně nového vyučovacího předmětu. Způsob, jak pracovat s učebním plánem, popisují závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a organizaci výuky.

Na konci každého uměleckého oboru nalezneme **podmínky vzdělávání**. Tyto podmínky jsou pro všechny obory velmi podobné, škola je musí realizovat ve svém ŠVP a s pomocí zřizovatele je dále rozvíjet. Týkají se zázemí školy, odbornosti učitelů, bezpečného prostředí, psychosociálního klima a organizace školy.

2.2.1 Multimediální tvorba

Samostatnou kapitolu Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání tvoří Multimediální tvorba. Je zde brána jako **prostředek** (nástroj) **umělecké tvorby**, který se dá použít v různých uměleckých oborech. Můžeme ji však chápat také jako **výsledek uměleckého procesu** - hotový tvar uměleckého vyjádření. Patří sem jednak používání multimedií, práce s elektronickými nástroji a zpracování záznamu či zvuku, ale také například vytvoření scénického představení nebo výtvarné výstavy s použitím digitální technologie.

Multimediální tvorba může být realizována jako samostatné studijní zaměření v rámci jednoho uměleckého oboru (např. Výtvarná a multimediální tvorba), nebo jako integrované studijní zaměření může propojit několik uměleckých oborů. V druhém případě musí žák splnit očekávané výstupy převládajícího uměleckého oboru a začlenit do tohoto studijního zaměření vzdělávací obsahy dalších vybraných oborů. Pro výuku Multimediální tvorby je nutné zajistit učebnu vybavenou digitální technologií.

Multimediální tvorbu zařazují do kapitoly Umělecké obory v dokumentu RVP ZUV, protože s uměleckými obory úzce souvisí a je v mnoha případech jejich součástí. Je to nově vznikající odvětví, které si rychle získává na popularitě a zájem veřejnosti o tuto oblast se promítá i v novém kurikulu.

⁴² BOŘEK, cit. 39, s. 31

3 Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, jeho srovnání s učebními osnovami z roku 2003

V následující kapitole se zabývám rozdíly mezi stále platnými učebními osnovami pro ZUŠ a RVP ZUV. Celkové srovnání učebních osnov pro všechny obory ZUŠ a RVP ZUV je téma velice rozsáhlé, proto se vzhledem ke svému studijnímu zaměření budu věnovat výhradně hudebnímu oboru. V první části popíši hudební obor a jeho charakteristiku v dokumentu RVP ZUV. Dále porovnáím vzdělávací obsah hudebního oboru s učebními osnovami z roku 2003 a zmíním novinky, které RVP ZUV přináší. Při zpracování této části čerpám z Manuálu pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání⁴³. Další část věnuji s ohledem na svou aprobaci vzdělávacímu zaměření Hra na akordeon. Na závěr uvedu vlastní srovnávací komentář osnov pro vzdělávací zaměření Hra na akordeon a učební osnovou z roku 2003.

3.1 Charakteristika hudebního oboru v dokumentu RVP ZUV

*„Hudební obor v základním uměleckém vzdělávání umožňuje žákovi prostřednictvím soustavného vzdělávání, aktivní a poučené interpretace, vlastní tvorby, poznávání hudební kultury a osvojením si základních teoretických znalostí využívat hudbu jako prostředek vzájemné komunikace i osobního uměleckého sdělení.“*⁴⁴ Jak už bylo řečeno v kapitole Umělecké obory v dokumentu RVP ZUV, každý umělecký obor je rozdělen do dvou vzdělávacích oblastí. Hudební obor je rozčleněn na oblast Hudební interpretace a tvorba a oblast Recepce a reflexe hudby (viz Příloha A/3).

V oblasti **Hudební interpretace a tvorba** se žák učí hrát na nástroj, zpívat, či získává základní znalosti kompoziční techniky. Osvojené vědomosti, schopnosti a dovednosti může uplatnit nejen jako sólista, ale také jako spoluhráč v komorní a souborové hře nebo pěveckém sboru. Později může rozvíjet svůj talent v oblasti improvizace, komponování hudby či využívání moderních technologií v hudbě. Oblast Hudební interpretace a tvorba se na základních uměleckých školách uskutečňuje ve formě individuální a kolektivní výuky (např. komorní hra, hra v orchestru či zpěv ve sboru).

⁴³ LISNER, Luboš. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010, 55 s. ISBN 978-80-87000-38-0.

⁴⁴ BŮREK, cit. 39, s. 16

Díky vzdělávací oblasti **Recepce a reflexe hudby** získají žáci přehled ve světě hudby. Mohou zde využít vlastní zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané v oblasti Hudební interpretace a tvorba. Prostřednictvím aktivního poslechu a vnímání hudby pak lépe interpretovat a hodnotit hudební dílo. Úkolem pedagoga je pomocí různých hudebních činností vychovat z žáků poučené interprety a posluchače. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se uskutečňuje především ve formě kolektivní výuky (např. jako hudební nauka).⁴⁵

V následující části je formou očekávaných výstupů formulován vzdělávací obsah obou vzdělávacích oblastí. První část je věnována oblasti Hudební interpretace a tvorba. Jsou zde jednotlivá **vzdělávací zaměření**: Hra na klávesové nástroje, Hra na smyčcové nástroje, Hra na dechové nástroje, Hra na strunné nástroje, Hra na bicí nástroje, Sólový zpěv, Sborový zpěv, Elektronické zpracování hudby a zvuková tvorba, Hra na akordeon, Hra na cimbál, Hra na dudy a Skladba. Ke každému vzdělávacímu zaměření jsou uvedeny očekávané výstupy 3. a 7. ročníku základního studia I. stupně a 4. ročníku základního studia II. Stupně. Druhá část určuje očekávané výstupy oblasti Recepce a reflexe hudby pro I. stupeň základního studia. Způsob výuky této oblasti na II. stupni základního studia si škola stanoví ve svém ŠVP.

Dále zde nalezneme **Rámcový učební plán pro hudební obor**, a to pro Základní studium I. stupně, Základní studium I. stupně – vzdělávací zaměření Sborový zpěv, Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin pro I. a II. stupeň, Elektronické zpracování hudby a zvuková tvorba, Základní studium II. stupně (pro všechna vzdělávací zaměření). Učební plán pro Přípravné studium si škola určí ve svém ŠVP. Stejně tak učební plán Studia pro dospělé musí být v souladu s ŠVP, ale stanovuje ho učitel na základě potřeb žáků.

Na konci jsou **Závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a k organizaci výuky**. Slouží jako instrukce pro učitele. Objasňují minimální hodinovou a disponibilní dotaci jednotlivých zaměření a typů studia. Dále také vymezují rozdíly mezi individuální a kolektivní výukou. V poslední části nalezneme **Podmínky vzdělávání**, tj. minimální podmínky materiálně-technické, bezpečnostní a hygienické, personální, psychosociální a organizační, které jsou nutné pro uskutečnění výuky hudebního oboru.⁴⁶

⁴⁵ BOŘEK, cit. 39, s. 16

⁴⁶ BOŘEK, cit. 39, s. 16-36

3.2 Vzdělávací obsah Hudebního oboru v dokumentu RVP ZUV a jeho srovnání s učebními osnovami z roku 2003

RVP ZUV je oproti učebním osnovám stručný a srozumitelný. Nic učitelům nediktuje, jen vymezuje hranice, kterých by se měli pedagogové při vytváření ŠVP držet. „*Současné osnovy a učební plány něco přikazovaly, ale ty nikdy kvalitu vzdělávání netvořily - tu vždycky vytvářeli skvělí učitelé v každodenní práci s žáky. Právě často navzdory svázaným učebním plánům a zastaralým osnovám.*“⁴⁷ Největším problémem učebních osnov je jejich přílišná svázanost. Jak píše Luboš Lisner v úvodu Manuálu pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání: „*Vydáním Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání končí ta etapa v uměleckém školství, ve které pouze stát určoval, co se má v konkrétní škole učit. Tato zodpovědnost nyní přechází na školy, jejichž učitelé nejlépe posoudí, co je vhodné a potřebné pro jejich žáky.*“⁴⁸

Výuka na základní umělecké škole se zásadním způsobem odlišuje od výuky na ostatních základních školách. Je specifická individuálním přístupem pedagogů ke každému žákovi. Výuka nemá přesně stanovené metody a formy vyučování ani konkrétně určenou studijní látku. Není vymezena časem, vše závisí na postupném rozvoji hudebních schopností konkrétního žáka. Každý učitel v ZUŠ má svoji výchovnou strategii, kterou nyní může promítnout do osnov svého nástroje v ŠVP. Vybírá z určitého okruhu skladeb, které odpovídají svojí obtížností konkrétnímu ročníku s přihlédnutím k dosaženým schopnostem žáka. Podle svých dosavadních zkušeností může pedagog přizpůsobit výběr skladeb jeho charakterovým vlastnostem, případně oblíbenému žánru. Pedagog by měl žáka velice dobře poznat z hlediska jeho schopností, dovedností a možností dalšího rozvoje. Důležité je, aby správně odhadl, jestli ho vybraná skladba zaujme. Důraz je třeba položit na všestranný rozvoj žáka. Při výběru skladeb je důležité správně zvolit úroveň náročnosti skladby odpovídající žákovým schopnostem. Pedagog každou skladbu analyzuje z hlediska použitých technik a podle toho zvolí pro žáka odpovídající technická cvičení. Je důležité, aby skladba nebo zvolená technická cvičení nebyla pro žáka jednoduchá nebo naopak příliš složitá. Případná jednoduchost nebo neúspěch by ho mohly odradit od dalšího hudebního vývoje.

⁴⁷ ŠTEFLOVÁ, Jaroslava. ZUŠ MAJÍ SVŮJ RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM. *Učitelské noviny: týdeník pro učitele a přátele školy* [online]. Praha: GNOSIS, 2010, č. 33 [cit. 2012-04-28]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz>

⁴⁸ LISNER, cit. 43, s. 7

V mnoha případech učitelům současné osnovy nařizují plnit nereálně nastavené učební normy, ve kterých obstojí jen málokterý žák. Díky RVP ZUV má nyní každý učitel možnost vytvořit si vlastní normy, podle kterých bude své žáky posuzovat. Pokud zjistí, že mu současný ŠVP nevyhovuje či neodpovídá úrovni žáků, může tento dokument přepracovat. Změny se však musí včas uveřejnit a pozměněný ŠVP by měl začít platit od 1. září následujícího školního roku.

RVP ZUV přináší důležité změny, které přispějí k doplnění neexistujících osnov pro některé nástroje, jejichž výuku mohou učitelé svým žákům nabídnout a vytvořit si pro ně vlastní učební plány (např. elektrická kytara, basová kytara). Luboš Lisner výstižně podotkl o RVP ZUV, že je to vlastně: „*legalizace současné dobré, ale nelegální praxe.*“⁴⁹

RVP ZUV zavedl oficiální učební osnovy pro elektronické klávesové nástroje, ve kterých se již počítá se sedmi roky studia prvního cyklu a čtyřmi roky studia druhého cyklu. Osnovy pro tento nástroj byly doposud pouze ve fázi návrhu Ivana Žlebka pro čtyři roky studia (viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ucebni-osnovy-hudebniho-oboru-zus>). Díky reformě základního uměleckého školství se žákům navštěvující výuku elektronických klávesových nástrojů konečně dostane regulérního sedmiletého studia. Výuka hry na keyboard dosáhla za poslední roky velké obliby, ke studiu tohoto nástroje se na ZUŠ hlásí žáci již od šesti let věku. V současné době tito žáci absolvují první cyklus studia na ZUŠ po čtyřech letech a následující čtyři roky studují druhý cyklus. Začne-li tedy žák docházet na tento nástroj od šesti let věku, absolvuje oba cykly studia na ZUŠ podle stále platných osnov ve svých čtrnácti či patnácti letech. Z důvodu neexistence třetího cyklu studia na ZUŠ musí být tím pádem zařazení do studia pro dospělé. Oproti tomu jejich stejně staří spolužáci hrající na klavír chodí po osmi letech studia na ZUŠ teprve do prvního ročníku druhého cyklu. Ve většině ZUŠ žáci, kteří navštěvují studium pro dospělé, ale nebylo jim ještě osmnáct let, platí žakovské školné.

Oproti osnovám se snaží RVP ZUV brát zřetel na nové trendy v kultuře a umění jako jsou např. zvýšený zájem žáků o elektronické nástroje a zvukovou tvorbu. Zavedením samostatného vzdělávacího zaměření Skladba rozvíjí u žáků kompoziční dovednosti a připravuje je na další studium v tomto oboru na konzervatoři a vysoké škole. Dále poskytuje uměleckým školám možnost zavést nové metody a organizační formy výuky. Zaměřuje se na dlouhodobě využitelné dovednosti žáků (díky tzv. klíčovým kompetencím) a zohledňuje místní podmínky školy.

⁴⁹ LISNER, cit. 43, s. 14

Zásadní změnou v pojetí školství je fakt, že podle RVP ZUV se na školách nevyučuje. Tento dokument uvádí jen minimální kritéria, tj. jaké znalosti, schopnosti a dovednosti by žáci měly získat na konci prvního a druhého cyklu studia na ZUŠ. Odpovědnost za vyučovací proces se plně přenesla na učitele. Prostřednictvím ŠVP si pedagogové vytváří své vlastní učební plány, formulují dlouhodobé vize školy do budoucna, určují si společné metody a formy výuky, zohledňují také zásady a způsob hodnocení svých žáků. ŠVP umožňuje učitelům vybrat si společné zaměření školy, propojit jednotlivé předměty a umělecké obory a vytvořit příznivou atmosféru uvnitř pedagogického sboru.

Nejčastější rizika při tvorbě ŠVP mohou vzniknout, pokud učitelé nejsou nakloněni reformě školství a o RVP ZUV nemají dostatek informací. Je proto důležité pedagogy vnitřně motivovat k tvorbě ŠVP a přesvědčit je rozumnými argumenty o přínosu a významu reformy pro umělecké vzdělávání. Jak radí Luboš Lisner: *„Před samostudiem RVP ZUV jednotlivými učiteli je důležité uspořádat poradů, na které budou srozumitelně představeny důvody pro reformu školství, principy reformy školství, systém a základní kategorie RVP ZUV.“*⁵⁰ Po určité době je nutné se znovu sejít a nejprve společně rozebrat s koordinátorem tvorby ŠVP (většinou ředitelem nebo zástupcem širšího vedení školy) obecné kapitoly RVP ZUV a jejich význam pro tvorbu školního vzdělávacího programu. Teprve poté se může rozvést diskuze na téma vzdělávacích obsahů pro jednotlivé obory.

*„Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení. Školní vzdělávací program ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii.“*⁵¹ (§ 5 školského zákona č. 561/2004 Sb.). Díky tomu, že ŠVP každé školy je veřejným dokumentem, se dostane zájemcům o umělecké vzdělání více informací o dění ve škole. Dozví se z něj, jak probíhá výuka jednotlivých oborů a vzdělávacích zaměření. Zjistí také jaké cíle si škola klade v procesu vzdělávání. Není povinností každé školy mít vlastní internetové stránky, avšak takto zveřejněný ŠVP je výborný zdroj informací pro žáky a jejich rodiče.

⁵⁰ LISNER, cit. 43, s. 14

⁵¹ 561/2004 Sb. *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra, 24.9.2004. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>. § 5

3.2.1 **Vzdělávací zaměření Hra na akordeon a jeho srovnání s Učební osnovou Hry na akordeon z roku 2003**

Nyní se budu věnovat již samotné tvorbě osnov pro studijní zaměření Hra na akordeon. Začnu srovnáním Učební osnovy Hry na akordeon z roku 2003 s osnovami pro studijní zaměření Hra na akordeon v ŠVP, které uvádím v této práci v Příloze A/5. Tyto osnovy jsem vytvořila na základě RVP ZUV. U vzdělávacího zaměření Hra na akordeon (viz Příloha A/4) uvádí RVP ZUV pouze tři očekávané výstupy, a to třetího a sedmého ročníku základního studia prvního stupně a čtvrtého ročníku základního studia druhého stupně. Každý očekávaný výstup obsahuje pět bodů, které tvoří povinné minimum. Toto minimum musí každý žák splnit na konci daného ročníku. Závazné jsou však jen očekávané výstupy ze sedmého ročníku prvního stupně a čtvrtého ročníku druhého stupně. Očekávané výstupy pro třetí ročník prvního stupně jsou pouze orientační. Je tedy na učiteli, jak výuku uspořádá, aby žák toto povinné minimum zvládl. Učební osnovy v ŠVP (viz Příloha A/5) si vytváří učitelé sami. Mohou je přizpůsobit potřebám žáků a podmínkám školy. Zvolí si v nich konkrétní učivo, které považují za důležité a rozplánují ho do ročníků podle vlastního uvážení. Při vytváření učebních osnov v ŠVP se musí každý pedagog řídit očekávanými výstupy uvedenými v RVP ZUV. Je nutné splnit všechny body očekávaných výstupů, avšak jejich posloupnost si učitelé určí sami a kromě toho mohou do ŠVP zařadit svoje osvědčené metody výuky.

Pro srovnání uvádím v Příloze A/6 aktualizovanou Učební osnovu Hry na akordeon platnou od září 2003. Na začátku každého ročníku této učební osnovy je uveden konkrétní **Výchovně vzdělávací cíl**. V něm je několika větami vyjádřeno, co by měl učitel žáka v daném ročníku naučit. Další bod osnovy nazvaný **Prostředky k dosažení výchovně vzdělávacích cílů** nabízí výčet dovedností a schopností vedoucích k získání vytyčeného výchovně vzdělávacího cíle. Nezbytnou součástí je i bod **Hudební literatura**. V něm nalezneme přehled technických cvičení, stupnic a akordů, školy hry na akordeon, etudy a přednesové skladby. V závěru každého ročníku je uveden seznam hudební literatury potřebné ke zdárnému složení **Postupové zkoušky**. Učitelé zde naleznou přesný počet jednotlivých skladeb či cvičení i způsob hry stupnic a akordů, který mají žáci v daném roce zvládnout.

Přesně formulované požadavky a prostředky k dosažení výchovně vzdělávacího cíle v dosud platné osnově z roku 2003 jsou leckdy nesplnitelné. Z tohoto důvodu a z potřeby sestavení ŠVP pro školu, kde vyučuji, jsem vytvořila vlastní učební osnovy pro

vzdělávací zaměření Hra na akordeon. Nyní na konkrétních příkladech ukáží neadekvátní nároky stále platné osnovy z roku 2003. Při tvorbě ŠVP jsem čerpala z vlastních zkušeností. Snažila jsem se vymyslet plán šitý na míru žákům, které učím.

3.2.1.1 Srovnávací komentář osnov pro vzdělávací zaměření Hra na akordeon a Učební osnovy Hry na akordeon z roku 2003

V učební osnově Hry na akordeon z roku 2003 (viz Příloha A/6) je definován jeden z bodů Výchovně vzdělávacího cíle prvního ročníku takto: „*Vést žáka ke správným pracovním návykům, naučit ho správně přistupovat ke cvičení, přesné a pohotové reprodukci notového zápisu po stránce intonační, rytmické, prstokladové, artikulační a dynamické.*“ Na základě vlastních zkušeností jsem si ověřila, že naplnění všech těchto požadavků u žáka v prvním ročníku není v možnostech učitele zcela splnit. Specificky vidím tento problém pro hudební nástroj jakým je akordeon. Většina dětí má ze začátku problémy s koordinací pohybů obou rukou. Nedokáží se plně soustředit na správné otáčení měchu, takže se často ozývá jenom část zahranych tónů. Za těchto okolností není v jejich možnostech dbát ani na správnou artikulaci a dynamiku. Zejména se nemohu ztotožnit u žáků prvního ročníku s naplněním cíle formulovaného jako „*pohotová reprodukce notového zápisu*“. Žáci prvního ročníku mají zpravidla pouze základní znalosti z hudební nauky. Probírají noty pouze v houslovém klíči, přičemž hraní na akordeon vyžaduje znalost not jak v klíči houslovém, tak ale i v klíči basovém. Pohotově číst z listu zvládne v prvním ročníku jen málokteré dítě. Hra na akordeon přináší pro děti navíc další složitost v tom, že při hře vidí pouze pravou ruku bočním pohledem na klávesnici a levou rukou se musí orientovat jenom hmatem a nemají tak nad ní žádnou zrakovou kontrolu.

Dále bych se chtěla pozastavit u dalšího výchovně vzdělávací cíl prvního ročníku definovaného jako „*dbát na uvolněnou ruku, správné sezení a držení nástroje*“. Dosažení tohoto cíle je u každého žáka individuální. U některých žáků prvních ročníků nelze tohoto cíle dosáhnout. Zvláště v poloze od c^1 nedokáží zvednout pravou ruku dostatečně vysoko a dosáhnout její uvolněnosti. Většina jednoduchých lidových písní, se kterými žáci začínají v prvním ročníku, je přitom napsána v poloze od c^1 . Jedna z možností řešení tohoto problému spočívá v tom, že žáci hrají tyto písně o oktávu výš. Toto řešení může ovšem v budoucnu způsobit, že si žáci oktávy zamění. Místo hraní v první oktávě mohou mít zafixováno automaticky skočit na druhou oktávu. Druhou z možností řešení tohoto

problému nabízí nejpoužívanější česká Škola hry na akordeon.⁵² První cvičení jsou psaná hned ve dvoučárkované oktávě, poté se přechází na g^1 a úplně nakonec se hraje teprve od c^1 . Určité problémy vznikají tehdy, když se žákům noty probírané v hudební nauce (tedy od c^1) a noty v akordeonové škole (od c^2) začnou plést. Zpočátku jsou někteří žáci fixováni na hru podle předepsaných prstokladů. Potom je velmi těžké naučit tyto žáky při změně polohy z c^2 na g^1 noty číst a správně zahrát.

Požadavky u postupové zkoušky v prvním ročníku (viz Příloha A/6) jsou dle mého názoru poněkud přehnané. Hra stupnic žáky většinou odradí. Proto preferuji v osnovách prvního ročníku (viz Příloha A/5) spíše jednoduché lidové písně či říkadla. Vybírám ze začátku záměrně písně, které žáci již znají. Mohou tak svou hru kontrolovat sluchem a podporuje to i jejich intonační vnímání. Správnost mého názoru podporuje skutečnost, že v osnovách hudební nauky v ŠVP se stavba durových stupnic vyučuje až od druhého ročníku. Tento požadavek dosud platné Osnovy Hry na akordeon z roku 2003 se z tohoto pohledu jeví jako zbytečně nadsazený.

U druhého ročníku lze namítat neadekvátní požadavky Osnovy Hry na akordeon (viz Příloha A/6) týkající se mollového kvintakordu a dominantního septakordu. Někteří žáci druhého ročníku Hry na akordeon mají problémy dosáhnout levou rukou na poslední řadu basových knoflíků, kde se nachází dominantní septakord. Velké potíže jim činí rovněž nalézt levou rukou podle hmatu mollový akord. Proto hru mollových akordů a dominantních septakordů nechávám na pozdější dobu. Někteří žáci mají velice slabý malíček a při hraní stupnic basový knoflík tímto prstem nedokáží zmáčknout. Je to dáno individuálními fyzickými dispozicemi každého žáka. Se zdatnějšími žáky hraji v prvním pololetí druhého ročníku stupnice každou rukou zvlášť, ve druhém pololetí oběma rukama dohromady. U méně zdatných žáků v prvním pololetí druhého ročníku stupnice vůbec nehraji a teprve ve druhém pololetí začínám s hraním stupnic každou rukou zvlášť. Princip tečkovaného rytmu, synkop a triol je pro některé žáky ve druhém ročníku poměrně složitý. Nedokáží tyto rytmické útvary správně interpretovat. Potíže žákům dělá rovněž hra dvojhmatů, protože pravou ruku při hraní nemohou dostatečně zrakem kontrolovat. Složitější rytmické útvary a hru dvojhmatů nechávám až na pozdější ročníky.

Ve třetím ročníku Osnovy Hry na akordeon (viz Příloha A/6) považuji za příliš náročný požadavek transpozici lidových písní a tvorbu harmonických doprovodů. Pro žáky

⁵² MACHALÍČKOVÁ, Františka, Ilja HAVLÍČEK a Ján ONDRUŠ. *Škola hry na akordeon*. Praha: Supraphon, 1990. ISBN 80-7058-146-8.

je problematické pochopit princip samotné transpozice, natož poznat jaké harmonické funkce se k písni hodí. Lépe se jim hrají písně, které umí zazpívat. Poslední dobou se projevuje u dětí problém ve znalosti dostatečného množství lidových písní. Je to způsobené tím, že většina rodičů pravděpodobně dětem do tří let věku vůbec nezpívá a v některých mateřských školách se hudební výchově nevěnuje tolik času jako dříve. K zamyšlení pak předkládám požadavek hry mollových stupnic v Osnově Hry na akordeon (viz Příloha A/6) pro třetí ročník. Doporučila bych hraní těchto stupnic spíše až ve čtvrtém ročníku. Obě stupnice jsou obzvláště pro levou ruku náročné a řada žáků je ve třetím ročníku ještě zahrát nezvládne. Proto jsem při tvorbě osnov v ŠVP hru stupnic nijak přesně nespécifikovala. Náročná technická cvičení a stupnice mohou žáky odradit od jejich dalšího zlepšování ve hře na akordeon.

Diskutabilním bodem Osnovy Hry na akordeon (viz Příloha A/6) pro čtvrtý ročník je kombinace měchové a prstové artikulace. Měchová artikulace je specifická a náročná technika sama o sobě. Určitě bych ji nezařadila již do čtvrtého ročníku prvního cyklu, ale spíše bych se této technice věnovala s žáky ve druhém cyklu studia na ZUŠ. Starší žáci již mají vybudovanou určitou měchovou techniku, a proto lépe pochopí a dokáží použít měchovou artikulaci (jako je např. měchové portato neboli zastavovaný měch, staccato či legato, dále také skákavý a střídavý měch tzv. bellow shake a nakonec nejnáročnější měchová technika tzv. ricochet). Všechny měchové artikulace a techniky žáka na ZUŠ naučit nelze, zvláště poslední dvě jsou vyučovány spíše až na konzervatoři.

Hra podle akordových značek, která je v Osnově Hry na akordeon (viz Příloha A/6) zařazena do pátého a šestého ročníku, se vyučuje na základních uměleckých školách velmi zřídka. Akordeon má omezené možnosti hry akordů - dur, moll, septakord (u některých typů nástrojů je ještě zmenšený akord). S kombinovanými akordy složenými z těchto tří základních akordů, které se používají hojně v jazzové a moderní hudbě, bych žáky seznámila až v druhém cyklu studia na ZUŠ. Jsem toho názoru, že pro akordeon bylo napsáno dost originálních skladeb, které by žáci měli postupně v prvním cyklu studia na ZUŠ poznávat. Hra podle akordických značek a vytváření doprovodů k populárním písním je určitou nadstavbou, které bych se věnovala spíše až v druhém cyklu studia na ZUŠ.

V sedmém ročníku Osnovy Hry na akordeon (viz Příloha A/6) mě v přehledu hudební literatury u osnov překvapila hra chromatické stupnice pravou i levou rukou. U nástroje se standardními basy, na který se převážně žáci na ZUŠ učí hrát, je nesmírně náročné zahrát chromatickou stupnici v rychlejším tempu. Sama jsem ji nikdy na tento

nástroj na základní umělecké škole nehrála. Myslím si, že tento bod je jeden z ukázkových příkladů nepřiměřenosti dosud platné osnovy z roku 2003.

Mezi žáky jsou samozřejmě výjimky, které vyhoví všem výše uvedeným požadavkům. Při stanovení osnov však nelze vycházet z výjimečně nadaných žáků, ale je nutno brát na zřetel běžný vzorek současné mladé populace. Za chybné považuji, když při hodnocení žáků je na prvním místě posuzováno naprosté splnění všech Výchovně vzdělávacích cílů uvedených v dosud platné osnově z roku 2003 bez ohledu na to, jak hudební vzdělání žáka obohacuje po všech stránkách a naplňuje jeho hudební potřeby.

4 Školní vzdělávací program na ZUŠ Ilji Hurníka v Praze

V následující kapitole demonstřuji tvorbu ŠVP na ZUŠ Ilji Hurníka, kde učím. Ukáži na konkrétních příkladech veškerou výše popsanou teorii a uvedu ji v praxi. Nejprve se zabývám charakteristikou podmínek na ZUŠ Ilji Hurníka. Dále popisuji postup zpracování RVP ZUV a následnou tvorbu samotného ŠVP v týmu učitelů.

4.1 ZUŠ Ilji Hurníka – charakteristika pracoviště

4.1.1 Historie školy a její vztah k Iljovi Hurníkovi

Škola byla založena v roce 1953, tehdy jako Lidová škola umění. Původně sídlila ve Španělské ulici č. 10 v Praze 2. Díky restituci byla budova školy v roce 1991 vrácena původní majitelce, která měla s budovou jiné plány a nechtěla ji nadále již škole pronajmout. Vedení školy muselo tedy začít shánět alternativní prostory pro výuku. Po mnoha složitých jednáních, vyřešil situaci tehdejší starosta Prahy 2, Ing. Krátký. Městská část Prahy 2 vyšla vedení školy a celému učitelskému sboru vstříc a nabídla jim nové učební prostory. Škola se přestěhovala částečně do nynějšího sídla školy ve Slezské ulici č. 21, zbytek byl rozmístěn do některých dalších budov základních škol na území Prahy 2. Pro školu to nebylo nejlehčí období, protože jednotlivá oddělení nebyla spolu a nemohlo tak docházet k jejich vzájemné spolupráci. Díky optimalizaci sítě škol v roce 2007 se tato pro školu tíživá situace zdárně vyřešila. Byla zrušena někdejší základní škola, která sídlila také ve Slezské ulici. Uvolnilo se tak místo pro učebny všech oborů kromě tanečního oboru. Došlo k přemístění zbývajících tří uměleckých oborů ZUŠ, hudebního, výtvarného a literárně dramatického, pod jednu střechu. Nyní spolu mohou tyto umělecké obory vzájemně spolupracovat a podílet se na společných akcích, kterými jsou koncerty k vernisážím výtvarného oboru či hudební doprovod divadelních představení.⁵³

Škola se od roku 1993 jmenuje Základní umělecká škola Ilji Hurníka. Tento čestný název získala po významném českém hudebním skladateli, pedagogovi, dramatikovi a

⁵³ Historie školy. In: *ZUŠ Ilji Hurníka* [online]. 2008-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz/page.php?part=skola&id=1>

spisovateli, Iljovi Hurníkovi.⁵⁴ Skladatele váže k ZUŠ nejen jeho jméno v názvu školy, ale také vřelý osobní vztah. O ZUŠ Ilji Hurníka sám autor prohlásil: „*Kdykoli vstoupím do této školy, vždycky se potěším pohledem na děti, dotčené uměním, což je znát i na jejich chování, vyjadřování, možná i na vzhledu. Vždycky se nejdřív zastavím u jejich obrázků na stěnách. Jedny jsou hezké, protože roztomile naivní, jiné, protože už obratné. Tuhle malému malíři ukápla kaňka, ale to nic, udělá se z ní obláček či květinka a je to zase pěkné. Malí muzikanti to mají těžší, umáknou-li se, je to chyba. Ale v jejich hře vidím totéž co u malířů, potěšení, hravost. Pravda, mají za sebou práci, námahu, té je zapotřebí k vniknutí do každé hry, i do žolíků či ping pongu. Ale není tu znát kantorský dril. Nezažil jsem nikdy trému. Ostatně, co by to bylo za hráče, kdyby měl ze hry strach? A je tu i orchestr. Zde musí mladý muzikant umět ještě cosi navíc: slyšet, co hraje ten vedle. A řekněte, není-li schopnost pozorně vyslechnout, co hraje či říká někdo druhý, tak důležitá pro souhru kdekoli, i v rodině a manželství!*

Mívám tu na očích i maminky a babičky, čekající, až vnouček dohraje a přivedou jej domů. I ony přispívají k ovzduší školy a jeho pohodě. Vždyť vědí, že přispívají dětem k tomu nejlepšímu, čeho se jim v tom věku dostává.

Jak tuto školu chválím, mohl bych vzbudit dojem, že chválím sebe. Jenže na její úrovni nemám zásluh. Ty mají její učitelé, rodiče a hlavně děti samy. Tím vděčnější jsem za čest, které se mi jejím pojmenováním dostalo.“⁵⁵

Vřelý vztah má skladatel a klavírista Ilja Hurník obzvláště ke klavírnímu oddělení školy. Přímo pro něj zkomponoval cyklus Slezská ulička, který byl premiérován žáky ZUŠ 5. listopadu 2010 na koncertě Společnosti českých skladatelů „Skladatelé dětem – děti

⁵⁴ „*Ilja Hurník se narodil 22. listopadu 1922 v ostravské čtvrti Porubě do rodiny učitelů. V 11 letech začal skládat hudební skladby a některé mu i vyšly. Na počátku své umělecké dráhy byl podporován německy píšící spisovatelkou a básnířkou Marií Stona, na jejímž zámku v Třebovicích ve Slezsku byl častým hostem. Jeho mecenáška Maria Stona mu umožnila vystupování před kulturním publikem, které se scházelo na jejím zámku. V roce 1938 musela jeho rodina utéct před sudetským zábořem do Prahy, kde ho na umělecké škole vyučovali legendární učitelé klavírista Vilém Kurz, jeho dcera Ilona Štěpánová-Kurzová a skladatel Vítězslav Novák. Působil zde jako hudebník, dramatik a také jako spisovatel. Jako pianista vystupoval hodně v zahraničí a zaujal především interpretací Clauda Debussyho a Leoše Janáčka, vystupoval zejména spolu s Pavlem Štěpánem, s nímž se zasloužili o renesanci čtyřruční klavírní hry. Nápadů do svých skladeb čerpá z lidové slezské intonace, později také z antických a biblických námětů. Ve spisovatelství se proslavil svými knihami povídek (Trubači z Jericha, Kapitolské husy), psychologickými sondami skrytými do příběhů ze světa hudby. O svých mladých letech vzpomíná v memoárech (Dětství ve Slezsku). Jako dramatik se proslavil v rozhlasových hrách. Působil na pražské konzervatoři a Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Velký ohlas měl jeho osmdesátý cyklus Umění poslouchat hudbu, dnes znovu vydaný na CD. Skládal také písně pro děti (obecně známá Zasadím jablůňku).“*

Ilja Hurník. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ilja_Hurník

⁵⁵ HURNÍK, Ilja. Pan profesor Ilja Hurník o naší škole. In: *ZUŠ Ilji Hurníka* [online]. 2008-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz/page.php?part=home>

skladatelům“. Klavírní cyklus pojmenoval podle adresy sídla školy ve Slezské ulici. Zajímavá souvislost spojuje tento cyklus a ZUŠ Ilji Hurníka také s místem skladatelova narození v někdejší slezské obci Poruba. Další uvedení jeho skladeb na obdobném koncertě „Skladatelé dětem – děti skladatelům“ proběhlo 4. května 2011 opět v budově Deylovy konzervatoře.⁵⁶

4.1.2 Současná situace školy

Základní umělecká škola Ilji Hurníka je jedinou školou s uměleckým zaměřením na celém území Prahy 2. Vyučují se zde všechny umělecké obory - hudební, literárně dramatický, výtvarný i taneční. Hlavní budova školy se nachází ve Slezské ulici č. 21. Škola má ještě druhou budovu, kde se vyučuje taneční obor na adrese Dittrichova 9, Praha 2. Ostatní umělecké obory jsou koncentrovány v hlavní budově ve Slezské ulici.⁵⁷

V současné době má škola kapacitu 900 žáků a ta je téměř zcela naplněna. Hudební obor se dělí na pět oddělení, které navštěvuje dohromady v průměru asi 600 žáků. Nejpočetnější oddělení klávesových nástrojů má kolem 220 žáků. Na tomto oddělení vyučuje momentálně třináct pedagogů. Kromě hry na klavír se zde žáci též mohou učit hře na akordeon či elektronické klávesové nástroje. Velmi oblíbená je u žáků také komorní hra s různým nástrojovým obsazením, do níž se zapojují žáci z rozličných hudebních oddělení.

Druhé největší oddělení je složeno z dechových a bicích nástrojů. Čítá přibližně 190 žáků. V tuto chvíli zde pedagogicky působí třináct učitelů. Vyučují se zde nástroje jako zobcová a příčná flétna, klarinet, saxofon, hoboje, fagot, trubka, pozoun a bicí nástroje. Od třetího ročníku se žáci zapojují do komorní hry. Mezi stálé soubory patří kvarteta zobcových a příčných fléten či saxofonů nebo dechový swingový orchestr Fever band.

Oddělení smyčcových nástrojů navštěvuje asi 100 žáků. Hře na housle, violu, violoncello a kontrabas zde vyučuje deset pedagogů. Mladší žáci mohou navštěvovat Smyčcový soubor nebo lidový soubor Kolíček. Starší žáci hrají v Komorního orchestru Fénix, který již více než dvacet let patří k nejlepším školním orchestrům ve své kategorii a úspěšně reprezentuje školu na soutěžích a domácích i zahraničních koncertech.

Další oddělení je složené z několika hudebních oborů. Kytaru navštěvuje celkem asi 60 žáků a vyučují zde tři učitelé. Kromě zvládnutí techniky sólového hraní se žáci učí

⁵⁶ Koncert SČS + ZUŠ. In: *Dokonzertu.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.dokonzertu.cz/akce.php?id_akce=4461; http://dokonzertu.cz/akce.php?id_akce=5887

⁵⁷ Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Ilji Hurníka Praha 2, Slezská 21. Praha, 2012, 81 s. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz/page.php?part=studium>

také doprovody dle akordických značek. Od vyšších ročníků účinkují v komorních seskupeních s jinými nástroji či zpěvem. Zpěvu se věnuje přibližně 45 žáků. Vedle sólového zpěvu mohou žáci navštěvovat pěvecký nebo komorní sbor.

Poslední oddělení hudební nauky a přípravné hudební výchovy navštěvují všichni žáci hudebního oboru od prvního do pátého ročníku a mladší žáci připravující se na nástup do prvního ročníku. Výuka hudební nauky i přípravné hudební výchovy probíhá jednou týdně. Součástí hudební nauky je hudební teorie, dějiny hudby zaměřené na nejvýznamnější skladatelské osobnosti a poslech nejznámějších děl. Přípravná hudební výchova se zaměřuje na rozvoj hudebních schopností a dovedností u předškolních dětí a žáků prvních tříd základní školy.

Taneční obor má přibližně 80 žáků. Výuku vedou dvě pedagožky a jeden korepetitor. Přípravná taneční výchova je určena dětem ve věku od pěti do sedmi let. Již od malička učitelé děti vedou k přirozenému pohybu na hudbu. Žáci ve věku sedm až čtrnáct let se učí základům klasického, současného a lidového tance. Starší žáci vylepšují svou techniku a osvojují si náročnější taneční prvky v moderních choreografiích.

Výtvarný obor čítá kolem 135 žáků a působí zde dva pedagogové. Děti od pěti do osmi let navštěvují přípravnou výtvarnou výchovu, kde se učí různým technikám - kresbě, malbě, grafice, modelování a tvarování. Starší žáci se kromě praktické činnosti zabývají i dějinami výtvarného umění. Žáci se pravidelně účastní nejrůznějších výtvarných soutěží a festivalů u nás i v zahraničí. Konají také výstavy svých prací nejen v budově školy, ale i v dalších výstavních sálech. Mnoho absolventů školy obstálo v přijímacích zkouškách na střední a vysoké školy výtvarného zaměření.

Literárně dramatický obor má více než 40 žáků, kteří se věnují především herecké přípravě a přednesu. V divadelním souboru mají možnost zúčastnit se amatérských přehlídek a soutěží. Součástí oboru je též literárně slovesné oddělení, kde žáci získají základy literární tvorby, tvůrčího psaní a dějin literatury. Někteří absolventi pokračují ve studiu na středních a vysokých uměleckých školách. Vyučují zde celkem tři pedagožky.⁵⁸

V pedagogickém sboru působí absolventi konzervatoří, AMU, VŠUP a dalších vysokých škol. Nalezneme zde učitele všech věkových kategorií. Mnoho z nich hraje v předních orchestrech, komorních seskupeních a jiných uměleckých tělesech nebo se věnují koncertní sólové kariéře. Důkazem jejich bohatých zkušeností jsou úspěchy žáků na

⁵⁸ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA ILJI HURNÍKA Praha 2, Slezská 21: Autoevaluace za školní rok 2009/2010. Praha, 26.10.2010, 8 s.

nejrůznějších celostátních i mezinárodních soutěžích nebo u přijímacích řízení na konzervatoře a další školy s uměleckým zaměřením.⁵⁹

Co se týče kulturního dění, nedaleko školy se nachází například Vinohradské divadlo, Národní dům na Vinohradech, koncertní a výstavní síň Atrium, což umožňuje výbornou dostupnost nejrůznějších kulturních akcí. Lidový soubor Kolíček ze ZUŠ Ilji Hurníka se pravidelně spolupodílí na doprovodném programu Vánočních trhů na Staroměstském náměstí. Žáci dechového oddělení hrají v rámci charitativní sbírky na Letišti Ruzyně, dechový orchestr Fever Band každoročně účinkuje na ZUŠ Festu. Komorní smyčcový soubor Fénix spolupracuje s městským úřadem Čísovice (Středočeský kraj) na předvánočních akcích. Žáci klavírního oddělení vystupují na Festivalu nejmladších klavíristů v Břevnovském klášteře. V letech 2009-2011 se žáci klavírního oddělení podíleli na koncertu „Skladatelé dětem, děti skladatelům“ v prostorách Deylovy konzervatoře.

Žáci školy se účastní nejen hudebních akcí, ale také sbírají řadu ocenění z výtvarných soutěží, například v rámci mezinárodního festivalu MENE TEKEL⁶⁰. Z hlediska umělecké úrovně a z výsledků nejrůznějších soutěží se řadí ZUŠ Ilji Hurníka mezi nejúspěšnější pražské základní umělecké školy.⁶¹

Škola má také internetové stránky www.zusihurnika.cz, na kterých se rodiče i širší veřejnost dozví informace o studiu. Naleznou zde rozvrhy hudební nauky a dalších kolektivních předmětů. Nově je zveřejněn na stránkách školy také Školní vzdělávací program. Dále tu můžeme najít informace o škole a její historii. Škola informuje veřejnost o všem, co se zde děje, tj. koncerty žáků a jejich úspěchy na soutěžích.

4.2 Tvorba školního vzdělávacího programu na ZUŠ Ilji Hurníka

Výuka podle ŠVP by měla začít na všech základních uměleckých školách nejpozději od školního roku 2012/2013. Výjimku tvoří pilotní a partnerské školy zařazené

⁵⁹ Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Ilji Hurníka Praha 2, Slezská 21. Praha, 2012, 81 s. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz/page.php?part=studium>

⁶⁰ MENE TEKEL - Mezinárodní festival proti totalitě, zlu a násilí, pro paměť národa. „Projekt proti totalitě vznikl podle jeho tvůrců jako reakce na nezáměr společnosti o osud politických vězňů padesátých let, ale i na absenci výuky o tomto období ve školském systému.“ Letos se uskutečnil 20. - 26. února 2012 v pořadí již šestý ročník, který nabídl například výstavní projekt v galerii Karolina či tematické filmy v kině Ponrepo a koncerty Rockem proti totalitě ve Vagonu nebo debaty s disidenty. *Mene Tekel zaostří na totalitní režimy současného světa*. In: Česká televize [online]. 20. 2. 2012 10:21 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/165083-mene-tek-el-zaostri-na-totalitni-rezimy-soucasneho-sveta/>; *Mene Tekel mezinárodní projekt proti totalitě* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.menetekel.cz/cz/>

⁶¹ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA ILJI HURNÍKA Praha 2, Slezská 21: Autoevaluace za školní rok 2009/2010. Praha, 26.10.2010, 8 s.

do projektu Pilot ZUŠ. Pro ně je přechod na výuku podle nového kurikula možný již od školního roku 2011/2012. Školy, které se rozhodly začít vyučovat podle ŠVP o rok dříve, musí splnit jedinou podmínku, tou je mít hotový Školní vzdělávací program včas. Nově přijatí žáci by měli mít možnost se důkladně seznámit s informacemi týkajícími se vzdělávání na dané umělecké škole.

Na ZUŠ Ilji Hurníka se jako na většině základních uměleckých škol stále vyučuje podle dosud platných osnov. Výuka podle ŠVP začne až od září příštího školního roku 2012/2013. Samotná tvorba ŠVP, které jsme věnovali téměř celý školní rok 2010/2011, probíhala v několika etapách. Ty by se daly charakterizovat takto:

- Přípravná fáze
- Autoevaluace
- Seznámení s RVP ZUV
- Hledání motivačního názvu ŠVP a formulace Výchovné a vzdělávací strategie
- Tvorba osnov jednotlivých oddělení
- Formulace zaměření školy a její vize
- Tvorba tabulek pro osnovy jednotlivých uměleckých oborů
- Formulace zásad Hodnocení žáků

V **přípravné fázi**, která proběhla již na konci května předchozího školního roku 2009/2010, nás paní ředitelka informovala o připravované reformě školství a zaslala všem pedagogům RVP ZUV v elektronické podobě. Přes prázdniny si tedy mohl každý učitel pečlivě celý Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání prostudovat.

Od září 2010 jsme začali pracovat na školním vzdělávacím programu. V rámci svého ŠVP musí škola jednou za určité období uskutečnit **Autoevaluaci školy**, tj. sebehodnocení školy, na jehož základě následně vypracuje strategický plán rozvoje školy. Jak se píše RVP ZUV: „*Základní umělecké vzdělávání má podobu dlouhodobého, systematického a komplexního studia, jehož kvalita je zajišťována prostřednictvím vlastního hodnocení školy a externí evaluace.*“⁶². Jednou z částí hodnocení školy je externí evaluace, tj. názor žáků a jejich rodičů na učitele, vedení školy a na samotný chod zařízení. Průzkum veřejného mínění probíhá pomocí dotazníků, které se rozdají žákům a jejich

⁶² BOŘEK, cit. 39, s. 11

rodičům. Ti je poté vyplněné vhodí do schránky školy. Další částí sebehodnocení školy je autoevaluační zpráva, která shrnuje výsledky dotazníků a obsahuje informace týkající se školy. Autoevaluace školy pomáhá zlepšovat úroveň vzdělávání. Poskytuje škole zpětnou vazbu a hodnocení současné úrovně výchovně vzdělávacího procesu. Odráží fakt, zda-li zařízení plní zadané cíle a koncepční záměr ŠVP. Určuje oblasti, ve kterých škola dosahuje výborných výsledků a co je třeba ještě vylepšit.⁶³

Nejprve se budu věnovat první části sebehodnocení školy, průzkumu veřejného mínění. Sestavení dotazníku měli na starost vybraní učitelé, většinou šlo o vedoucí jednotlivých oborů, spolu s vedením školy. Hotový dotazník rozdávali jednotliví učitelé svým žákům či rodičům. Na základě osmi otázek v dotazníku (viz Tabulka 1) mohli rodiče vyjádřit svůj názor na informovanost ze strany školy. Zhodnotili kompetentnost pedagogů a jejich chování. Mohli se vyjádřit k vedení školy a způsobu komunikace se školou. Dotazování měli na výběr jednu z pěti odpovědí.

Tabulka 1 Dotazník pro rodiče

Cílem anonymního dotazníku bylo zjistit spokojenost rodičů s úrovní spolupráce se školou
Otázky
1. Informovanost o dítěti ze strany školy je na odpovídající úrovni
2. Škola mi podává vždy aktuální informace o tom, co se děje, co se připravuje
3. Jednání učitele při styku s rodiči je na odpovídající úrovni
4. Na učitele se mohu obrátit o pomoc při řešení problémů
5. Na vedení školy se mohu obrátit o pomoc při řešení problémů
6. Vyhovuje mi způsob, jakým se mnou škola komunikuje (třídní schůzky, konzultace)
7. Vedení školy je ochotné mi pomoci, pokud řeším problém související s chováním a učením mého syna - dcery
8. Učitel mi vždy vychází vstříc, pokud mám potřebu s ním cokoli projednat
Odpovědi
Z počtu 102 vyhodnocených dotazníků bylo zjištěno procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí
Rodiče měli na výběr 4 odstupňované odpovědi + 5. odpověď, která zněla - nevím, nemohu, nebo nechci hodnotit

⁶³ Autoevaluace: výběr příspěvků : metodický portál www.rvp.cz. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007, 108 s. ISBN 978-80-87000-16-8.

V Tabulce 2 je uvedeno vyhodnocení dotazníku pro rodiče. Celkem škola obdržela 102 vyplněných dotazníků a z nich bylo vypočítáno kolik procent respondentů si zvolilo danou odpověď na určitou otázku. Z odpovědí vyplývá, že většina žáků a jejich rodičů je spokojena s informovaností ze strany školy. Více jak 90% účastníků ankety souhlasí s vynikající úrovní práce a jednáním pedagogického sboru. Nadpoloviční většina odpovědí vyjadřuje spokojenost s komunikací ze strany školy. Jen na otázku týkající se pomoci vedení při řešení problémů dětí s chováním a učením odpovědělo více jak polovina dotázaných nevím, nemohu, nebo nechci posuzovat. Celkově vyšlo z této ankety, že jsou rodiče s chodem školy a s jejími zaměstnanci spokojeni a převažují kladné odpovědi.

Tabulka 2 Vyhodnocení dotazníku pro rodiče

	zcela souhlasím (vynikající úroveň)	spíše souhlasím (příjemná úroveň)	mám výhrady (je co zlepšovat)	nesouhlasím (mělo by se výrazně změnit)	nevím, nemohu nebo nechci posuzovat
1.	61%	28%	4%	4%	3%
2.	56%	21%	8%	8%	7%
3.	91%	4%	3%	0%	2%
4.	86%	7%	2%	0%	5%
5.	34%	20%	12%	8%	26%
6.	47%	21,5%	6%	4%	21,5%
7.	32%	9%	4%	2%	53%
8.	91%	7%	0%	0%	2%

Poté uspořádali vedoucí oborů porady sekcí a na nich rozebrali s ostatními učiteli jednotlivé body sebehodnocení školy. Každé oddělení dodalo informace ohledně svých žáků a jejich úspěchů i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v podobě nejrůznějších seminářů, kurzů a školení. Fakta týkající se chodu školy a jejího zázemí zpracovávala paní ředitelka spolu s oběma zástupkyněmi.

Autoevaluace byla dokončena koncem října a na začátku listopadu každý učitel obdržel vytištěné RVP ZUV, aby si ho mohl pečlivě prostudovat. Do konce listopadu jsme měli možnost napsat své dotazy k prostudovanému RVP ZUV koordinátorce pro tvorbu ŠVP, zástupkyni ředitelky. **Seznámení s RVP ZUV** proběhlo na první pedagogické poradě k tvorbě ŠVP 16. prosince 2010. Koordinátorka pro tvorbu ŠVP postupně probrala všechny důležité části RVP ZUV a vysvětlila zejména některé složitěji formulované úseky. Průběžně odpovídala na živé i předem zaslané dotazy učitelů. Celý pedagogický sbor spolupracoval a snažil se podle daného návodu stavět základy ŠVP pro naši školu.

Přes vánoční prázdniny dostali všichni učitelé za úkol vymyslet **formulaci Výchovných a vzdělávacích strategií** (viz Příloha A/1). Nepovinně jsme se mohli zamyslet také nad motivačním názvem pro náš ŠVP a zaslat je koordinátorce elektronickou poštou. Pro inspiraci obdržel každý pedagog CD s informacemi k reformě v základním uměleckém vzdělávání. Tento dokument měl za úkol prostudovat do další porady k tvorbě ŠVP, která proběhla 19. ledna 2011. Na této v pořadí druhé schůzi jsme společně vybrali nejlepší formulace Výchovných a vzdělávacích strategií a zvolili si z velké řady zajímavých návrhů **motivační název pro ŠVP „Dotyky umění“**.

Do konce února 2011 proběhly **porady jednotlivých oborů a oddělení k tvorbě osnov ŠVP**. Učitelé měli společně vytvořit nejprve osnovy pro 1. – 3. ročník (každý ročník zvlášť) všech oborů či nástrojů, které se v jejich oddělení vyučují. Na další poradě 13. dubna 2011 měla naše koordinátorka jen drobné připomínky k některým formulacím. Dále dostala jednotlivá oddělení za úkol do 18. května 2011 vypracovat osnovy do 7. ročníku prvního cyklu a do 17. června pak dodělat i druhý cyklus. Spolupráce na odděleních se nám osvědčila a tvorba osnov nás bavila.

Zaměřím se teď na oddělení klávesových nástrojů, do kterého jako učitelka Hry na akordeon patřím. Největší problém s tvorbou osnov podle RVP ZUV byl v úplném využití disponibilní hodinové dotace. Příčinou tohoto problému je, že žáci klávesového oddělení nemají souborovou hru jako jejich spolužáci ze smyčcového či dechového oddělení. Pro tyto žáky učitelé klávesového oddělení vymysleli nabídku seminářů, kterých se mohou zúčastnit. Z Učebního plánu studijního zaměření Hra na akordeon (viz Příloha A/5) je zřejmé, že žáci v prvním cyklu studia na ZUŠ mají možnost výběru z těchto seminářů: Improvizace, Jazzové interpretace, Komorní hry nebo si zvolit předmět Sborový zpěv. Každý žák hudebního oboru může na ZUŠ Ilji Hurníka navštěvovat předmět Sborový zpěv jako nepovinný předmět, který je zahrnut v rámci zaplaceného školného.

Seminář Improvizace (viz Tabulka 3) je určen pro žáky 6. a 7. ročníku prvního cyklu studia na ZUŠ. Žáci se zde naučí číst jednoduchý generálbas a doprovodit pomalou větu barokní sólové či triové sonáty. Kromě toho se seznámí s variačním principem a naučí se doprovázet lidové písně. Žáci budou mít možnost přihlásit se také na seminář Jazzové interpretace (viz Tabulka 4), který je určen pro žáky 6. a 7. ročníků prvního cyklu studia na ZUŠ. Jeho náplní bude hra doprovodů k písňím umělým, hra podle akordových značek nebo interpretace jazzových skladbiček, ve výjimečných případech i vlastní improvizace. Pro zájemce je rovněž připraven Seminář klávesových nástrojů (viz Tabulka 5, s. 49) určený pro I. – IV. ročník druhého cyklu, který rozšiřuje znalosti žáků z oblasti dějin hudby. Žáci se v něm seznámí s jednotlivými hudebními styly a jejich vrcholnými díly, naučí se je rozlišovat a dozví se více informací o jejich interpretaci. Tyto semináře by měly přispět k rozšíření hudebních obzorů žáků a poutavým způsobem jim přiblížit nejen hudbu starou, ale i novější hudební proudy.

Tabulka 3 Seminář Improvizace

I. STUPĚŇ:	
6. ročník	7. ročník
Žák:	
<ul style="list-style-type: none"> - umí číst jednoduchý generálbas - doprovodí v elementární sazbě pomalou větu barokní sólové či triové sonáty - orientuje se v melodických ozdobách a vhodně je použije 	<ul style="list-style-type: none"> - doprovází lidové písně - pracuje s variačním principem, zahraje dvě kontrastní variace na jednoduchou melodii - umí číst akordové značky

Tabulka 4 Seminář Jazzové interpretace

I. STUPĚŇ:	
6. ročník	7. ročník
Žák:	
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní harmonické funkce - interpretuje kratší jazzové skladbičky s použitím výrazových prostředků typických pro jazzovou hudbu (např. odlišné frázování, synkopy) - zvládá jednodušší modely doprovodů 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy stylizace akordů podle akordových značek - interpretuje závažnější jazzové skladby, v nichž je schopen improvizovat v daných rytmických modelech - používá složitější modely stylizovaných doprovodů

Tabulka 5 Seminář klávesových nástrojů

II. STUPĚŇ:	
1. a 2. ročník	3. a 4. ročník
Žák:	
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s jednotlivými hudebními styly a naučí se je rozlišovat - na základě poslechu několika ukázek dané skladby si dokáže utvořit a zformulovat svůj názor na interpretaci vybraného díla a období - doplní poznání vyslechnutých skladeb hrou základních motivů na nástroj 	
Skladby i hra na nástroj nižší obtížnosti	Vyšší obtížnost skladeb
Náplň semináře ve všech čtyřech ročnících II. stupně zůstává stejná, obměňují se jen skladatelské osobnosti a jejich díla	

Do konce června 2011 měl každý učitel zformulovat dvěma větami, v čem naše škola vyniká a jaký je její vzdělávací cíl. Vybraný kolektiv pedagogů vyhodnotil nejzajímavější návrhy a zařadil je jako **Zaměření školy a její vize** (viz Příloha A/7). Na další schůzi konané 22. června 2011 byly rozděleny jednotlivé úkoly k dopracování ŠVP, které měly být dokončeny v září 2011. Jedním z nejsložitějších úkolů bylo **vytvoření tabulek pro všechny obory a studijní zaměření**. Současně bylo nutné vložit do nich učební plány a osnovy jednotlivých oborů a studijních zaměření (viz Příloha A/5).

Jedna z posledních schůzí k tvorbě ŠVP se konala začátkem listopadu 2011. Úkolem pro všechna oddělení bylo připravit do Vánoc konkrétní zásady hodnocení, které určují způsob **hodnocení žáků** (viz Příloha A/8). Do konce února 2012 mělo každé oddělení dopracovat osnovy pro přípravné ročníky prvního a druhého cyklu studia na ZUŠ. To byl poslední úkol celého procesu tvorby ŠVP.

Finální verze ŠVP na ZUŠ Ilji Hurníka byla připravena k posouzení celému kolektivu pedagogů v polovině dubna 2012. Na základě drobných připomínek došlo k posledním úpravám a v současné době je ŠVP zveřejněn na internetových stránkách školy www.zusihurnika.cz v sekci „Informace o studiu“.

Tvorba ŠVP na ZUŠ Ilji Hurníka umožnila zamyšlení nad současnou situací školy a úrovní výchovně vzdělávacího procesu. Přispěla k vytvoření osnov podle aktuálních možností školy a jejich učitelů. ŠVP zavedl oficiální učební osnovy pro sedm let studia prvního cyklu studijního zaměření Hra na keyboard. Rovněž dal vzniknout široké nabídce nejruznějších pro žáky zajímavých seminářů. Tento dokument začne platit od září příštího školního roku. Všichni učitelé se zájmem očekávají, co tyto změny přinesou.

Závěr

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání se snaží uvolnit výchovně vzdělávací proces a dát příležitost uměleckým školám vytvořit si svou vlastní vyučovací strategii. Končí nadvláda osnov, kterými stát určoval, co se ve škole má učit. Nyní tuto odpovědnost mají umělecké školy, jejichž pedagogové nejlépe vědí, co je v zájmu žáků. Na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání školy tvoří vlastní Školní vzdělávací program. Učitelé v něm využijí dosavadní zkušenosti i vlastní představy do budoucna. Zohlední dosažitelnou úroveň znalostí a dovedností svých žáků s ohledem na prostředí školy a podmínky, ve kterých vyučují. Školní vzdělávací program umožňuje uměleckým školám začlenit do osnov nové předměty a profilovat se tak určitým směrem. Neodmyslitelnou výhodou Školního vzdělávacího programu je jeho flexibilita. Učitelé mohou se souhlasem ředitele Školní vzdělávací program pozměnit, upravit či doplnit.

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání umožňuje pedagogům vyzkoušet a zavést nové metody a formy výuky. Otevírá rovněž zajímavé téma týkající se Multimediální tvorby a jejího využití ve výuce. Poskytuje učitelům možnost vytvořit doposud neexistující osnovy pro nejrůznější nástroje (např. elektrická kytara, basová kytara). Ze zkušeností kolegů z naší základní umělecké školy vím, že v současné době roste zájem například o výuku elektrické kytary. Stále více dětí se rovněž hlásí na elektronické klávesové nástroje. Žáky láká nejen hra na tyto nástroje, ale i tvorba hudby prostřednictvím digitálních technologií či technika záznamu, zpracování a reprodukce zvuku. Zkušený učitel, který se zajímá o tyto nové trendy, musí dnes ovládat nejen zápis hudebního díla do notačního programu, ale také rozumět nahrávacímu procesu. Dokáže s žáky vytvořit jednoduché nahrávací studio a ukáže jim prakticky, jak to v něm funguje. Kreativní učitelé v Rámcově vzdělávacím programu pro základní umělecké vzdělávání brzy najdou plno nápadů a nových možností, které se jim díky jeho zavedení otevírají.

Ve vyučování klade Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání důraz nejen na dosažení vědomostí a dovedností, ale poukazuje také na potřebu tříbení žákových názorů a postojů klíčových pro jeho celkový rozvoj v budoucím životě. Úkolem učitele je zažehnout v žákovi jiskru a vzbudit chuť hudbu, kterou interpretuje či poslouchá, vnímat a zkoušet ji aktivně tvořit. Tyto skutečnosti kladou na učitele velké

nároky. Jeho úkolem je, aby žáka nejen směřoval ke správné interpretaci hudebního díla, ale především ho dokázal pro hudbu nadchnout a umožnil mu vytvořit si pozitivní vztah k umění a kultuře.

Doposud platné osnovy nařizují učitelé plnit požadavky, které svými vysokými nároky neodpovídají současné situaci. Chybí mi v nich obzvláště zřetel na rozvíjení osobnosti žáka. Je na každém učiteli, jak moc se chce přiblížit ideálu osnov. Někteří pedagogové vyučují přesně podle požadavků osnov. Každý žák musí splnit podmínky daného ročníku, v opačném případě neuspěje a je vyhozen. Existují však i učitelé, kteří mají k plnění požadavků liberálnější přístup a uvědomují si, že hudební vzdělání není jen o zvládnutých dovednostech a vědomostech. Zvláště pro ně je Rámcově vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání jistým posunem vpřed.

Je pravda, že pro začínající učitele osnovy představují dobrou příručku. Dozví se v nich, co v kterém roce musí žák zvládnout, aby postoupil do dalšího ročníku. Zjistí, jaký je požadovaný repertoár i technická úroveň u jednotlivých ročníků. S přibývajícím odučenými roky si však vytvoří svoji vlastní strategii a zjistí, že vždy nelze přesně dodržovat požadavky osnov.

Tato diplomová práce přináší důležité informace týkající se reformy českého školství, vysvětluje základní pojmy potřebné při práci s Rámcově vzdělávacím programem a ukazuje možnosti uplatnění tohoto dokumentu v praxi na vybrané umělecké škole. Čtenáři se v ní dozví o projektu Pilot ZUŠ, který zásadním způsobem ovlivnil finální verzi Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Přínosem pro studenty připravující se na roli učitele bude také seznámení s internetovým Metodickým portálem v kapitole 1.4. Zpracování tohoto tématu v diplomové práci mi poskytlo vhled do problematiky Rámcově vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání. Díky této práci jsem si utřídila vlastní zkušenosti z pedagogické praxe, které demonstruji ve vlastním srovnávacím komentáři. Poslední kapitola, Školní vzdělávací program na ZUŠ Ilji Hurníka v Praze, mi umožnila zamýšlení nad současnou situací školy a úrovní výchovně vzdělávacího procesu.

Résumé

National Education Standards for Arts Education focusing on Music school of Ilja Hurník in Prague

This thesis provides important information about Reform of Czech Education System, explains the main terms required for working with the curriculum and shows the possibilities of using this document in practice on selected Music school of Ilja Hurník in Prague. Readers find out information about Pilot ZUŠ project, which significantly influenced the final version of the National Education Standards for Arts Education. Students preparing for the role of teachers will also learn about Internet methodical portal. The third chapter contains a comparison of National Education Standards for Arts Education with still current curriculum valid since 2003. The last chapter, School educational program at the Music School of Ilja Hurnik in Prague, discusses the current situation and the level of school educational process. It shows also the practical use of National Education Standards for Arts Education.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografické prameny:

- [1] BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010, 63 s. ISBN 978-80-87000-37-3 (BROŽ.).
- [2] BRDIČKA, Bořivoj. *Informační a komunikační technologie ve škole: pro vedení škol a ICT metodiky : metodická příručka*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010, 71 s. ISBN 978-808-7000-311.
- [3] LISNER, Luboš. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010, 55 s. ISBN 978-80-87000-38-0.
- [4] PALEČKOVÁ, Jana, Vladislav TOMÁŠEK a Josef BASL. *Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009: umíme ještě číst?*. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2010, 51 s. ISBN 978-80-211-0608-6.
- [5] *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. 55 s. ISBN 978-80-87000-38-0.
- [6] *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2001, 98 s. ISBN 80-211-0372-8.
- [7] *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. 2. rozš. a aktualiz. vyd. Editor Alena Vališová, Hana Kasíková. Praha: Grada, c2011, 456 s. ISBN 978-802-4733-579.

Elektronické dokumenty:

- [8] ČLOVĚK V TÍSNI – SPOLEČNOST PŘI ČT, O. P. S. *Reforma školství v České republice* [online]. Praha, srpen 2006 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: www.varianty.cz/reforma-prirucka.pdf.
- [9] *Autoevaluace: výběr příspěvků : metodický portál www.rvp.cz* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007, 108 s.[cit. 2012-03-26]. ISBN 978-80-87000-16-8. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/autoevaluace>

- [10] Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Ilji Hurníka Praha 2, Slezská 21. Praha, 2012, 81 s. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz>
- [11] Učební osnova Hry na akordeon [online]. 2003. Praha: MŠMT, 2003 [cit. 2010-11-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ucebni-osnovy-hudebniho-oboru-zus>

Elektronické příspěvky

- [12] HOLÍKOVÁ, Jana. Tisková konference ke zveřejnění výsledků mezinárodního výzkumu PISA 2009. In: MŠMT ČR [online]. 2.12.2010 13:45:47 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/tiskova-konference-ke-zverejneni-vysledku-mezinarodniho-1?highlightWords=PISA>
- [13] HUČÍNOVÁ, Lucie. Klíčové kompetence v RVP ZV. In: ČERNÁ, Alena. Metodický portál [online]. 04. 03. 2010 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/335/KLICOVE-KOMPETENCE-V-RVP-ZV.html/>
- [14] KRČKOVÁ, Stanislava. Historie Metodického portálu [online]. 10. 11. 2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/14487/HISTORIE-METODICKEHO-PORTALU.html/>
- [15] NEZVAL, Jiří. Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se vydává Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání [online]. 30.06.2010. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se?highlightWords=r%C3%A1mcov%C3%BD>
- [16] PROCHÁZKOVÁ, Ivana. Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti a jeho výsledky v ČR. In: ČERNÁ, Alena. Metodický portál [online]. 04. 03. 2010 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/448/MEZINARODNI-VYZKUM-CTENARSKE-GRAMOTNOSTI-A-JEHO-VYSLEDKY-V-CR.html/>
- [17] RAVINGEROVÁ, Julie. Aktivita projektu. In: Pilot ZUŠ [online]. 21.01.2010 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/aktivita-projektu>
- [18] RAVINGEROVÁ, Julie. O projektu. In: Pilot ZUŠ [online]. 21.01.2010 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/o-projektu>

- [19] RAVINGEROVÁ, Julie. Stalo se v projektu. In: *Pilot ZUŠ* [online]. 21.01.2010 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/na-cem-prave-pracujeme/projekty-esf/pilot-zus/stalo-se-v-projektu>
- [20] ŠTEFLOVÁ, Jaroslava. ZUŠ MAJÍ SVŮJ RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM. *Učitelství noviny: týdeník pro učitele a přátele školy* [online]. Praha: GNOSIS, 2010, č. 33 [cit. 2012-04-28]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz>
- [21] Klíčové kompetence v RVP ZV. In: ČERNÁ, Alena. Metodický portál [online]. 04. 03. 2010 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/335/KLICOVE-KOMPETENCE-V-RVP-ZV.html/>
- [22] *Mene Tekel zaostří na totalitní režimy současného světa*. In: Česká televize [online]. 20. 2. 2012 10:21 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/165083-mene-tek-el-zaostri-na-totalitni-rezimy-soucasneho-sveta/>
- [23] TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study). In: *Česká školní inspekce* [online]. 17.01.2012 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: [http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/TIMSS/TIMSS-\(Trends-in-International-Mathematics-and-Sci](http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/TIMSS/TIMSS-(Trends-in-International-Mathematics-and-Sci)
- [24] VÝSLEDKY MEZINÁRODNÍHO VÝZKUMU TIMSS 2007. *Učitelství noviny: týdeník pro učitele a přátele školy* [online]. Praha: GNOSIS, 2008, roč. 2008, č. 46 [cit. 2012-05-15]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz>

Webové stránky

- [25] KUČERA, Radek. *ABZ.cz: slovník cizích slov - on-line hledání* [online]. 2005-2006 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz>
- [26] VÚP PRAHA. *Metodický portál www.rvp.cz – zdroj informací a zkušeností* [online]. 27. 5. 2008 [cit. 2012-03-17]. ISSN 1802-4785. Dostupné z: <http://rvp.cz>
- [27] VÚP PRAHA. *Výzkumný ústav pedagogický v Praze: Rozvíjíme kurikulum pro budoucnost* [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz>
- [28] *Asociace základních uměleckých škol České republiky* [online]. 2009, 1. března 2009 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.azus-cr.cz>
- [29] *Dokonzertu.cz - kalendář koncertů a jiných kulturních akcí*. In: *Dokonzertu.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.dokonzertu.cz>

- [30] *Dům zahraničních služeb - DZS* [online]. 2007-2012 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <http://www.dzs.cz/>
- [31] *Mene Tekel mezinárodní projekt proti totalitě* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z : <http://www.menetekel.cz>
- [32] *Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky* [online]. 2009 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.uur-zuscr.cz/uur>
- [33] *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org>
- [34] *ZUŠ Ilji Hurníka* [online]. 2008-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.zusihurnika.cz>

SEZNAM UVEDENÝCH ZKRATEK

- PISA** - Programme for International Student Assessment
OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
TIMSS - Trends in International Mathematics and Science Study
RVP ZUV - Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
ŠVP - Školní vzdělávací program
MŠMT ČR - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
VÚP - Výzkumný ústav pedagogický v Praze
AZUŠ ČR - Asociace základních uměleckých škol České republiky
ÚUR ZUŠ ČR - Ústřední umělecká rada základních uměleckých škol České republiky
ČŠI - Česká školní inspekce
ESF - Evropský sociální fond
ZUŠ - Základní umělecká škola
DUM - Digitální učební materiály
EJP - Evropské jazykové portfolio

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Dotazník pro rodiče	46
Tabulka 2 Vyhodnocení dotazníku pro rodiče	47
Tabulka 3 Seminář Improvizace	49
Tabulka 4 Seminář Jazzové interpretace	49
Tabulka 5 Seminář klávesových nástrojů	50

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A/1 ŠVP - Výchovné a vzdělávací strategie

Příloha A/2 Pilotní a partnerské školy zařazené do projektu Pilot ZUŠ

Příloha A/3 RVP ZUV – Hudební obor

Příloha A/4 RVP ZUV - Vzdělávací zaměření Hra na akordeon

Příloha A/5 ŠVP - Studijní zaměření Hra na akordeon

Příloha A/6 Učební osnova Hry na akordeon (z roku 2003)

Příloha A/7 ŠVP - Zaměření školy a její vize

Příloha A/8 ŠVP - Hodnocení žáků

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Strategie pro kompetenci k umělecké komunikaci

Učitel vede žáka k osvojení základních technických a motorických návyků a rozvíjí jeho schopnosti využívat je v samostatném uměleckém projevu. Respektuje jeho názor a umožňuje mu rozvíjet jeho individualitu. Přizpůsobuje studijní plán jeho možnostem.

Učitel rozvíjí v žácích vlastní úsudek a schopnost orientovat se v uměleckém díle pomocí osobního příkladu a diskuse, seznamuje ho s různými uměleckými styly a s jejich specifickou interpretací, směřuje ho ke schopnosti rozlišovat kvalitu uměleckého díla a uměleckého výkonu.

Strategie pro kompetenci osobnostně sociální

Učitel vede a motivuje žáka k soustavné, cílevědomé práci, včetně samostatné domácí přípravy. Tím rozvíjí jeho schopnosti dosáhnout krátkodobých i dlouhodobých cílů.

Učitel vede žáky k realizování společných uměleckých projektů. Žáci tím získají schopnost uvědomit si vlastní důležitost při vytváření společného díla, radost ze společné tvorby a zodpovědnost vůči kolektivu.

Strategie pro kompetenci kulturní

Učitel vhodnými informacemi a nabídkami směřuje žáka k návštěvám kulturních akcí, o kterých s nimi diskutuje, pomáhá žákům vytvářet kladný a trvalý vztah k umění.

Učitel formuje hodnotovou orientaci žáka a vede ho k aktivnímu vztahu k umění. Tyto vklady je žák schopen později předat nejen svému okolí ale i pozitivním způsobem ovlivňovat následující generace.

Pilotní a partnerské školy zařazené do projektu Pilot ZUŠ

Kraj	Město	Název školy
PRAHA	Praha	Základní umělecká škola, Praha 10, Bajkalská 11
	Praha	Základní umělecká škola, Praha 8, Taussigova 1150
	Praha	Základní umělecká škola Jižní Město, Praha 4, Křtinská 673
STŘEDOČESKÝ	Nymburk	Základní umělecká škola B. M. Černohorského, Nymburk, Palackého třída 574
	Libčice nad Vltavou	Základní umělecká škola Libčice nad Vltavou
	Klecany	Základní umělecká škola Klecany, okres Praha-východ
JIHOČESKÝ	Písek	Základní umělecká škola Otakara Ševčíka, Písek, Šrámkova 131
	Volary	Základní umělecká škola Volary, okres Prachatice
	Vimperk	Základní umělecká škola, Vimperk, Nerudova 267
PLZEŇSKÝ	Starý Plzenec	Základní umělecká škola Starý Plzenec
	Tachov	Základní umělecká škola, Tachov, Rokycanova 1
	Plzeň	Základní umělecká škola, Plzeň, Terezie Brzkové 33
KARLOVARSKÝ	Chodov	Základní umělecká škola Chodov, okres Sokolov
	Karlovy Vary	Základní škola a Základní umělecká škola Karlovy Vary, Šmeralova 336/15, příspěvková organizace
	Františkovy Lázně	Základní umělecká škola Františkovy Lázně, Školní 3
ÚSTECKÝ	Ústí nad Labem	Základní umělecká škola Evy Randové, Ústí nad Labem, W. Churchilla 4, příspěvková organizace
	Louny	Základní umělecká škola Louny, Poděbradova 610, příspěvková organizace
	Kadaň	Základní umělecká škola Klementa Slavického, Kadaň
LIBERECKÝ	Doksy	Základní umělecká škola Doksy - příspěvková organizace
	Mimoň	Základní umělecká škola Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace
	Turnov	Základní umělecká škola Turnov, náměstí Českého ráje 5
	Železný Brod	Základní umělecká škola, Železný Brod, Koberovská 589, příspěvková organizace
	Liberec	Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace
KRÁLOVÉHRADECKÝ	Jičín	Základní umělecká škola J. B. Foerster, Jičín, Valdštejnovo náměstí 1
	Police nad Metují	Základní umělecká škola Police nad Metují, okres Náchod
	Hradec Králové	Základní umělecká škola, Hradec Králové, Na Střezině 1042
PARDUBICKÝ	Žamberk	Základní umělecká škola Petra Ebena, Žamberk, Masarykovo náměstí 145
	Pardubice	Základní umělecká škola, Pardubice, Lonkova 510
VYSOČINA	Jihlava	Základní umělecká škola Jihlava, příspěvková organizace
	Chotěboř	Základní umělecká škola, Chotěboř, náměstí TGM 322
	Havlíčkův Brod	Soukromá základní umělecká škola spol. s r. o.
JIHOMORAVSKÝ	Brno	Základní umělecká škola Františka Jílky, Brno, Vídeňská 52
	Adamov	Základní umělecká škola, Adamov, okres Blansko
	Veselí nad Moravou	Základní umělecká škola, Veselí nad Moravou, okres Hodonín
ZLÍNSKÝ	Uherské Hradiště	Základní umělecká škola Uherské Hradiště
	Zlín	Základní umělecká škola HARMONIE Zlín, s. r. o.
	Hulín	Základní umělecká škola Hulín
OLOMOUCKÝ	Olomouc	Základní umělecká škola Iši Krejčího Olomouc, Na Vozovce 32
	Hranice	Základní umělecká škola, Hranice, Školní náměstí 35
	Zábřeh	Základní umělecká škola, Zábřeh, Farní 9
MORAVSKOSLEZSKÝ	Ostrava	Základní umělecká škola Eduarda Marhuly, Ostrava-Mariánské Hory, Hudební 6, příspěvková organizace
	Rýmařov	Základní umělecká škola, Rýmařov, Čapkova 6, příspěvková organizace
	Opava	Základní umělecká škola, Opava, Solná 8, příspěvková organizace

6 Hudební obor

6.1 Charakteristika hudebního oboru

Hudební obor v základním uměleckém vzdělávání umožňuje žákovi prostřednictvím soustavného vzdělávání, aktivní a poučené interpretace, vlastní tvorby, poznávání hudební kultury a osvojením si základních teoretických znalostí využívat hudbu jako prostředek vzájemné komunikace i osobního uměleckého sdělení.

Vzdělávací obsah hudebního oboru je členěn do dvou vzájemně provázaných oblastí – **Hudební interpretace a tvorba** a **Recepce a reflexe hudby** a je tvořen **očekávanými výstupy**, které mají činnostní povahu se zaměřením na jejich praktické využití.

V oblasti **Hudební interpretace a tvorba** je žákovi umožněno osvojit si hru na nástroj, zpěv, popřípadě hudební kompoziční techniku – skladbu. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře nebo ve sborovém zpěvu. Později může uplatnit získané znalosti a vlastní mimořádné nadání v oblasti improvizace, komponování hudby, využívání moderních technologií v hudbě atp. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se v základním uměleckém vzdělávání realizuje v podobě individuální výuky (např. sólová hra na nástroj) a v podobě kolektivní výuky (např. hra v orchestru, pěvecký sbor, komorní hra, čtyřruční hra jako hra komorní).

Vzdělávací oblast **Recepce a reflexe hudby** umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky (např. jako hudební nauka).

Vzdělávací obsah hudebního oboru je v RVP ZUV dále specifikován v jednotlivých **vzdělávacích zaměřeních**¹ *Hra na klávesové nástroje, Hra na smyčcové nástroje, Hra na dechové nástroje, Hra na strunné nástroje, Hra na bicí nástroje, Sólový zpěv, Sborový zpěv, Elektronické zpracování hudby a zvuková tvorba, Hra na akordeon, Hra na cimbál, Hra na dudy a Skladba.*

6.2 Očekávané výstupy

Očekávané výstupy na konci **7. ročníku** I. stupně a **4. ročníku** II. stupně představují **závažné minimum**, které je ověřitelné. Vzdělávací obsah vymezený v učebních osnovách ŠVP i vzdělávací činnosti realizované v jednotlivých ročnících musí žákovi na konci daného stupně umožňovat tyto předepsané způsobilosti **ovládat**. Očekávané výstupy z RVP ZUV mohou být na konci **7. ročníku** I. stupně a **4. ročníku** II. stupně výstupy popsány v učebních osnovách ŠVP překročeny.

¹ Na základě vzdělávacího zaměření (stanoveného v RVP ZUV) si škola vytvoří ve svém ŠVP tzv. **studijní zaměření**, a to tak, že rozpracuje očekávané výstupy daného vzdělávacího zaměření do vyučovacích předmětů, jejichž názvy jsou pak uváděny na vysvědčení.

6.3.9 Vzdělávací zaměření Hra na akordeon

Očekávané výstupy 3. ročníku základního studia I. stupně

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné sezení a držení nástroje, postavení pravé i levé ruky a jejich souhra)
- orientuje se podle svých individuálních schopností v melodické i doprovodné části nástroje a dokáže zahrát dvojhlas pravou rukou
- zvládá měchovou techniku (vedení měchu podle značek, plynulé měchové obraty)
- ovládá základní typy artikulace (*legato* a *staccato*)
- podle svých individuálních schopností zahraje z paměti jednoduchou skladbu

Očekávané výstupy 7. ročníku základního studia I. stupně

Žák:

- ovládá prstovou techniku pravé i levé ruky v rámci svých motorických schopností
- orientuje se v celém rozsahu melodické části nástroje, je schopen rozlišit základní dynamiku a tempo
- zvládá základní označení a manuální používání rejstříků pravé i levé ruky, podílí se na výběru skladeb
- podle individuálních schopností zahraje z paměti vybrané přednesové skladby, zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu
- na základě svých schopností se začleňuje do souborové nebo komorní hry

Očekávané výstupy 4. ročníku základního studia II. stupně

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti, ovládá nástrojovou a měchovou techniku, je schopen tvořit kultivovaný tón
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu, při interpretaci rozvíjí její přednesovou stránku, interpretuje skladby různých stylů a žánrů
- ovládá práci s tónem, základy frázování a dále si rozvíjí svou hudební paměť
- z paměti interpretuje vybrané skladby, při hře využívá znalosti o výrazu hrané skladby a je schopen vlastního názorového vyjádření
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi a je schopen se profilovat ve zvoleném žánru

Studijní zaměření Hra na akordeon

Učební plán:

	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na akordeon	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						
Improvizace Jazzová interpretace nebo Komorní hra nebo Sborový zpěv						1	1				
				1	1	1	1				
Seminář klávesových nástrojů	2	2						1	1	1	1

Hra na akordeon je vyučována individuálně, hudební nauka ve skupině maximálně osmnácti žáků, ostatní předměty ve skupinách dle jejich zaměření.

Žáci si musí zvolit mezi dvojicí předmětů Improvizace a Jazzová interpretace anebo předmětem Komorní a souborová hra anebo předmětem Sborový zpěv.

Výuka předmětu Seminář klávesových nástrojů bude probíhat ve dvouhodinových blocích vždy jednou za dva týdny.

Každý žák hudebního oboru může navštěvovat předmět Sborový zpěv jako nepovinný předmět (bezúplatně).

Vzdělávací obsah studia pro dospělé stanoví učitel na základě vzdělávacích potřeb a schopností jednotlivého žáka. Výuka probíhá v rozsahu jedné vyučovací hodiny. Hodinu lze rozdělit na individuální výuku a výuku komorní hry.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Hra na akordeon

I. STUPEŇ:			
Přípravný ročník	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Žák:			
- dokáže u nástroje správně sedět, fixuje si správné návyky nástrojové hry a postavení obou rukou - s pomocí učitele se úměrně svému věku a znalostem orientuje na nástroji,	- dodržuje zásady správného sezení u nástroje, dokáže uvolnit obě ruce, nástroj má pevně připnutý k tělu řemeny - ovládá základní měchovou technikou - orientuje se v notovém zápisu	- dokáže hrát podle měchových značek - hraje pravou rukou v pěti prstové poloze od různých tónů - ovládá hru základních tónů a jejich příslušných durových akordů v levé ruce	- správně vede měch, dokáže plynule obracet měch bez vyrážení - rozšiřuje pěti prstovou polohu o skoky - zvládne zahrát jednoduchý dvojhlas v pravé ruce - ovládá hru

<p>ovládá základní hmatovou orientaci obou rukou</p> <ul style="list-style-type: none"> - zahraje jednoduchou melodii či rytmizované texty a říkadla tenuto pravou rukou - ovládá základy měchové techniky a svoji hru sluchově kontroluje 	<p>a na nástroji</p> <ul style="list-style-type: none"> - hraje pravou rukou v pěti prstové poloze od C a G - zná základní basy (C, G, D, F) - dokáže zahrát jednoduchou melodii tenuto - svou hru kontroluje sluchem 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže zahrát jednoduchou melodii v pěti prstové poloze z listu - rozlišuje základní artikulace (tenuto, legato, staccato) - sluchově kontroluje souhru obou rukou 	<p>durových akordů s kvintovým a terciovým basem</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní dynamické stupně (p, mf, f) - dokáže interpretovat jednoduchou přednesovou skladbu z paměti - zvládne zahrát skladbu s doprovodem učitele
--	---	--	---

I. STUPĚŇ:			
4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník
Žák:			
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje náročnější rytmické útvary - ovládá hru dvojhmatů a skoků v pravé ruce - orientuje se v mollových akordech a dominantních septakordech v levé ruce - rozlišuje další dynamické odstíny (crescendo a decrescendo) - zná základní tempová označení (lento, moderato, allegro) - dokáže rozlišit základní rejstříkové označení a umí je používat - zapojuje se do komorní či souborové hry 	<ul style="list-style-type: none"> - zlepšuje svoji technickou úroveň a pohyblivost prstů ve vyšších tempech - ovládá hru základních melodických ozdob v přednesových skladbách (příraz, nátryl, mordent), - seznamuje se s polyfonním způsobem hry - zvládá základní agogické změny (ritardando, accelerando) - seznamuje se s výrazovým označením a dokáže je vyjádřit v přednesových skladbách 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v melodické části nástroje a ve všech basech v základní i pomocné řadě a jejich příslušných akordech v celém rozsahu nástroje - umí správně interpretovat polyfonní skladbu - rozšiřuje své hudební obzory a poznává skladby různých stylů a žánrů - seznamuje se s interpretací skladeb různých žánrů - zahraje kratší, přiměřeně náročnou skladbu z listu 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže samostatně nastudovat kratší skladbu nebo určitý úsek skladby - aktivně se zapojuje při výběru skladeb - zvládá zahrát náročnější přednesové skladby z paměti - umí vyjádřit náladu skladby a samostatně zvolit vhodné interpretační prostředky - experimentuje se zvukovými a barevnými možnostmi nástroje pomocí rejstříkových kombinací a aktivně se zapojuje do jejich výběru

II. STUPEŇ:		
přípravný ročník	I. ročník	II. ročník
Žák:		
<ul style="list-style-type: none"> - umí plynule vést měch podle značek, zvládá kultivované měchové obraty - orientuje se v melodické i doprovodné části nástroje - rozlišuje základní dynamické odstíny a tempová označení - nastuduje větší počet kratších skladeb různého charakteru a přiměřené obtížnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá hru podle akordových značek a rozvíjí schopnost hry z listu - zdokonaluje prstovou techniku (repetované tóny, pasážové běhy, čtyřhlasý akord) na stupnicích, akordech a technických cvičeních - dbá na kultivovanou měchovou techniku a práci s tónem - rozšiřuje své hudební obzory o skladby moderních hudebních proudů 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlubuje techniku rejstříkování, dbá na včasné přepnutí registru, aniž by narušil plynulost skladby, vybírá adekvátní rejstříkové kombinace podle charakteru skladby - rozlišuje hlavní zásady při interpretaci skladeb různých žánrů a stylů - zvládá interpretovat náročnější přednesové skladby z paměti - zapojuje se do komorní nebo souborové hry různého složení

II. STUPEŇ:	
III. ročník	IV. ročník
Žák:	
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže samostatně nastudovat závažnější přednesovou skladbu - prokáže patřičnou pokročilost při interpretaci technicky náročnější a delší skladby - prohlubuje smysl pro správné vedení frází spolu s melodicko - harmonickým cítěním - dokáže interpretovat skladby různých stylů a žánrů - umí kriticky zhodnotit svůj výkon 	<ul style="list-style-type: none"> - podle svého citu využívá prvky prstové a měchové techniky v přednesových skladbách - aktivně se zapojuje při výběru skladeb na absolventský koncert, vybírá skladby podle svého zájmu a hudebního cítění - uplatňuje získané technické dovednosti a vědomosti při přípravě na absolventské vystoupení

1. ROČNÍK (1-1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Rozvíjet zájem žáka o hru na nástroj jako prostředek hudebního vyjadřování. Vést žáka ke správným pracovním návykům, naučit ho správně přistupovat ke cvičení, přesné a pohotové reprodukci notového zápisu po stránce intonační, rytmické, prstokladové, artikulační a dynamické. Klást důraz na rozvoj správné měchové techniky, která je základem kultivovaného hudebního projevu. Učit jej kontrolovat sluchem realizaci hudebních představ. Dbát na uvolnění rukou, správné sezení a držení nástroje. Vytvářet správné elementární návyky akordeonové hry. Od počátku pěstovat u žáků hru z paměti, smysl pro souhru obou rukou a věnovat pozornost počátečnímu čtení z listu. Podporovat tvořivost žáka a rozvíjet jeho harmonické cítění.

Prostředky k dosažení výchovně vzdělávacích cílů

- Zopakovat základní poznatky a dovednosti z přípravného studia (správné sezení a držení nástroje, čtení not v G klíči)
- Postavení pravé a levé ruky
- Vedení měchu – tvoření tónů, správné nasazení a ukončení
- Čtení not v F klíči
- Orientace na hmatníku klávesového nebo knoflíkového akordeonu a znalost základních a pomocných basů s příslušnými durovými akordy (C, G, D, F)
- Prstová cvičení v pravé ruce, *legato*, *tenuto*, *staccato* i s použitím černých kláves
- Elementární cvičení melodie ve standardním basu
- Příprava ke hře stupnic
- Souhra obou rukou
- Procvičování akordického doprovodu *staccato*, *tenuto*, *legato*.
- Příprava ke hře dvojhmatu
- Základní dynamika $p < mf < f > mf > p$
- Rozlišování základních temp
- Podporovat osamostatňování a nezávislost obou rukou
- Příprava ke hře z listu v pětiprstové poloze

Hudební literatura

Technická cvičení

Prstová a měchová cvičení vycházející ze studijních úkolů

Stupnice: C, G, D, F dur v rozsahu jedné oktávy zvlášť

Akordy: Základní kvintakord pravou rukou harmonicky, melodicky

Školy

Machalíčková F.; Havlíček I.; Ondruš, J.: Škola hry na akordeon, Supraphon Praha

Riedlbauch, V.: Čaroděj, Supraphon Praha

Bláha, B.: Moderní škola hry na akordeon, F. B. Praha, 1992

Havlíček, I.; Vídeňský, J.: Akordeonová škola (počátky výuky na melodický bas), Nova, 1991

Herold, H.: Škola měchové techniky, Hohner Trossingen 1973

Přednesové skladby

Kotík, J.: 50 lidových písní (1. sešit), Supraphon Praha

Bláha, B.: Lidové písně 1, F. B. Praha 1991

Hošek, M.: Mamince pro radost, Nova Lipnice nad Sázavou, 1992

Za školní rok žák nastuduje okolo 30 cvičení a písní nebo skladbiček

Postupová zkouška

1 stupnice, tónický kvintakord

2 cvičení ze školy hry na akordeon

2 lidové písně nebo přednesové skladbičky z paměti

2. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Podporovat rozvoj hudebnosti žáka v souladu s jeho technickým rozvojem. Prohlubovat nástrojové návyky získané v 1. ročníku – sezení a držení těla, nástroje. Zkvalitňovat prstovou a měchovou techniku s důrazem na přesné dodržování notového zápisu. Pěstovat hru z paměti. Probouzet tvořivé schopnosti žáka. Rozšiřovat repertoár lidových písní a snadných skladeb.

Prostředky k dosažení výchovně vzdělávacích cílů

- Rozšíření pětiprstové polohy – posun ruky
- Zdokonalování hry *legato* a *staccato*
- Nácviak akordického doprovodu dur s kvintovým a terciovým basem, mollového kvintakordu a dominantního septakordu.
- Zdokonalování hry durových stupnic a akordů s důslednou sluchovou sebekontrolou.
- Začátky orientace v mollové tónině
- Hra dvojhmatů pravou rukou
- Zdokonalování vedení měchu, tvoření tónů, správné nasazení a ukončení.
- Dynamiku rozšířit o další stupně – *crescendo*, *decrescendo*.
- Rozlišování dalších druhů tempa
- Hra z paměti především na přednesových skladbách
- Hra v různých durových tóninách
- Tečkovaný rytmus, synkopa, triola
- Hra z listu v pětiprstové poloze

Hudební literatura

Technická cvičení

Prstová a měchová cvičení vycházející ze studijních úkolů

Stupnice

Durové C, G, D, A, F, v rozsahu jedné oktávy, rovným pohybem

Akordy

Tónický kvintakord s obraty k uvedeným stupnicím, harmonicky a melodicky oběma rukama dohromady

Školy

Machalíčková F.; Havlíček I.; Ondruš, J.: Škola hry na akordeon, Supraphon Praha

Riedlbauch, V.: Čaroděj, Supraphon Praha

Bláha, B.: Moderní škola hry na akordeon, F. B. Praha, 1992
 Havlíček, I., Vídeňský, J.: Akordeonová škola, Nova, 1991
 Herold, H.: Škola měchové techniky, Hohner Trossingen, 1973

Etudy

Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy I. – výběr, Supraphon Praha, 1989
 Czerny, C.: (upravil P. Tomšík): Výběr etud op. 599, Opus Bratislava

Přednesové skladby

Kotík, J.: 50 lidových písní I. a II. (výběr), Editio Bärenreiter Praha
 Hošek, M.: Mamince pro radost, Nova Lipnice nad Sázavou, 1992
 Havlíček, I.: Drobné suity
 Skladbičky starých mistrů - Supraphon Praha (MHR č. 5)
 Obrázky - Supraphon Praha (MHR č. 10)
 Bažant, J.: Akordeon – automat I., Supraphon Praha.
 Pro první vystoupení – Supraphon Praha (MHR č. 12)
 Stračina, S.: Svet a deti, Opus Bratislava
 Bláha, B.: Lidové písně 2, F. B. Praha 1992
 Bláha, B.: Kluci a holky, pojd'te si hrát!, F. B. Praha, 1992
 Vídeňský, J.: Pohádkové sny, Nova Lipnice nad Sázavou 1991
 Vídeňský, J.: Kreslené seriály (rukopis)
 Picchio, P.: 18 snadných studií (věnovaných Petru Panovi) Editio Rondo Prague 2000

Za školní rok žák nastuduje kolem 25 skladbiček a etud.

Postupová zkouška

1 stupnice v rozsahu jedné oktávy včetně akordů probraným způsobem
 2 cvičení nebo etudy
 2 skladbičky, z toho jedna z paměti, jedna s melodickým vedením basu
 1 přednesová skladba z paměti

3. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Pěstovat u žáka smysl pro kulturu tónu, dynamiku a výraz. Zdokonalovat prstové a měchové frázování a artikulaci, samostatnost a nezávislost rukou. Zařazovat skladbičky různého charakteru a stylu. Vést žáka k samostatnosti v domácí přípravě a ke sluchové sebekontrolé. Upevnit hmatovou orientaci. Tvořit doprovod k jednoduchým lidovým písním s použitím hlavních harmonických funkcí T, S, D s případnými transpozicemi. Připravovat žáka ke komorní hře.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Zdokonalení hry *legato* a *staccato* v různých kombinacích u souhry rukou
- Náročnější rytmické útvary a kombinace
- Další dynamické a agogické odstíny – *ritardando*, *accelerando*
- Dvojhmaty a jednoduchý dvojhlas
- Zdokonalování měchové techniky
- Rozšiřování polohy pravé i levé ruky – skoky
- Stupnice s akordy v rychlejším tempu. Některé durové stupnice oběma rukama dohromady.

- Transpozice jednoduchých lidových písní a tvoření harmonických doprovodů
- Rozvíjení hry z listu (na skladbách odpovídajících technické úrovni nižších ročníků)

Hudební literatura

Technická cvičení

Hra *legato* a *staccato* v rytmických a frázovacích variantách s transpozicemi, s využitím různých způsobů vedení měchu. Další cvičení vycházející z aktuální studijní problematiky

Stupnice

Durové do 3 # a 3 b v rozsahu jedné oktávy *legato*, *staccato*, frázování.
Mollové a, e, d harmonická i melodická pravou rukou

Akordy

Akordy durové tříhlasé s obraty harmonicky a melodicky k probraným stupnicím, mollové pouze pravou

Školy

Machalíčková F.; Havlíček I.; Ondruš, J.: Škola hry na akordeon, Supraphon Praha
Bláha, B.: Moderní škola hry na akordeon, F. B. Praha, 1992
Havlíček, I., Vídeňský, J.: Akordeonová škola, Nova, 1991
Herold, H.: Škola měchové techniky, Hohner Trossingen, 1973

Etudy:

Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy I. (výběr), Supraphon Praha, 1989
Czerny, C. (upr. P. Tomšík): Výběr etud op. 599, Opus Bratislava

Přednesové skladby

Hošek, M.: Mamince pro radost Nova Lipnice nad Sázavou, 1992
Bažant, J.: Akordeon automat I. a II., Supraphon Praha
Stračina, S.: Svet a deti, Opus Bratislava
Havlíček, I.: Drobné suity, Supraphon Praha
Pro první vystoupení, Supraphon Praha (MHR 12)
Kabalevskij, D., Šostakovič, D.: Supraphon Praha (MHR 6)
Obrázky, Supraphon Praha (MHR 10)
Barokní skladby mistrů, Supraphon Praha (MHR 8)
Skladbičky starých mistrů, Supraphon Praha (MHR 5)
Pro školní koncerty, Supraphon Praha (MHR 13)
Bílek, J.: Sborník přednesových skladeb, Supraphon Praha
Bach, J.S.: Knižka pro Annu Magdalenu Bachovou
Menuety a jiné staré tance (HA-RE 60), Supraphon Praha
Stolte, S.: V rozzlobeném spěchu (rukopis)
Stolte, S.: 3 + 2 = 5 (rukopis)
Bláha, B.: Lidové písně 3, F. B. Praha, 1992
Bláha, B.: Kluci a holky, pojd'te si hrát!, F. B. Praha, 1992
Händel, G. F.: Wybór utworów, PWM Edition, 1977 (výběr)
Mart, J.: Dawne tance i melodie, PWM Edition, 1977 (výběr)
Picchio, P.: 18 snadných studií, Editio Rondo Prague, 2000
Trojan, P.: Drobnosti (12 skladeb), Editio Rondo Prague, 2000
Trojan, P.: Dny (7 skladeb), Editio Rondo Prague, 2000
Dostupná literatura komorní hry

Za školní rok žák nastuduje kolem 20 skladeb a etud

Postupová zkouška

1 durová stupnice s akordem probraným způsobem, popř. oběma rukama dohromady

1 etuda

2 původní skladby odlišného charakteru, z nich jedna z paměti

Dle fyzických dispozic žáka se doporučuje přechod na větší nástroj.

4. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

V průběhu školního roku přejít na větší nástroj. Utvrzovat správné návyky hmatovou orientací. V souladu s výrazovou stránkou hry zvyšovat nároky na technickou úroveň – pohyblivost prstů, vícehlasou hru a skoky. Vést žáky k samostatnému studiu skladeb, jejich repertoár žánrově rozšířit o literaturu moderních hudebních proudů. Zapojovat je do kolektivní hry. Rozvíjet hudební představivost a harmonické cítění samostatným tvořením doprovodů k jednoduchým písním a pěstovat hru z listu. Rozšiřovat zvukové a barevné možnosti nástroje pomocí rejstříkových kombinací. Uplatňovat rozumovou složku při nácvičce hry z paměti. Vést žáka k veřejnému vystupování.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Melodické ozdoby: příraz, nátryl
- Pokračování ve hře dvojhmatů, polyfonní hra, vícehlas
- Tříhlasý durový kvintakord
- Zdokonalování měchové techniky
- Kombinace měchové a prstové artikulace
- Mollové stupnice harmonické i melodické oběma rukama dohromady
- Tvoření doprovodů k jednoduchým durovým i mollovým písním na základě hlavních harmonických funkcí T, S, D
- Vhodné využívání barevných možností nástroje – základy techniky rejstříkování
- Hra z listu na skladbách odpovídajících technické úrovni nižších ročníků

Hudební literatura

Technická cvičení

Technická cvičení vycházející ze studijní problematiky

Bláha, B.: Studium stupnic a akordů (1. a 2. díl), F. B. Praha, 1994

Havlíček, I.: Denní prstová cvičení, Supraphon Praha

Stupnice:

Durové do 3 \sharp a 3 \flat v rovném pohybu přes dvě oktávy

Mollové harmonické i melodické do 2 \sharp a 2 \flat v rovném pohybu přes dvě oktávy (pokud žák hraje na větší nástroj)

Chromatická stupnice pravou rukou

Akordy:

Durový a mollový tříhlasý kvintakord s obraty oběma rukama dohromady (dle dispozic žáka)

Školy:

Machalíčková F.; Havlíček I.; Ondruš, J.: Škola hry na akordeon, Supraphon Praha

Havlíček, I., Vídeňský, J.: Akordeonová škola, Nova Lipnice nad Sázavou, 1991

Herold, H.: Škola měchové techniky, Hohner Trossingen, 1973

Etudy:

Czerny, C. (upravil P. Tomšík): Výběr etud op. 599, Opus Bratislava

Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy II. (výběr), Supraphon Praha, 1989

Přednesové skladby

Bažant, J.: Akordeon automat I. a II., Supraphon Praha

Stračina, S.: Svet a deti, Opus Bratislava

Havlíček, I.: Drobné suity, Supraphon Praha

Pro první vystoupení, Supraphon Praha (MHR 12)

Kabalevskij, D., Šostakovič, D.: (MHR 6), Supraphon Praha

Obrázky (MHR 10), Supraphon Praha

Barokní skladby mistrů, Supraphon Praha (MHR 8)

Skladbičky starých mistrů, Supraphon Praha (MHR 5)

Pro školní koncerty, Supraphon Praha (MHR 13)

Bílek, J.: Sborník přednesových skladeb, Supraphon Praha

Bach, J.S.: Knížka pro Annu Magdalenu Bachovou

Menuety a jiné staré tance (HA-RE 60), Supraphon Praha

Stolte, S.: V rozzlobeném spěchu (rukopis)

Stolte, S.: $3 + 2 = 5$ (rukopis)

Bláha, B.: Lidové písně 4, F. B. Praha, 1992

Bláha, B.: Kluci a holky, pojd'te si hrát!, F. B. Praha, 1992

Bláha, B.: Od ragtimu po dnešek, F.B. Praha, 1991

Bláha, B.: Světové tance v pop-music, F. B. Praha, 1991

Bláha, B.: Škola hry na klávesové nástroje, akordové značky, improvizace, F. B. Praha, 1991

Händel, G. F.: Wybór utworów, PWM Edition, 1977 (výběr)

Mart, J.: Dawne tance i melodie, PWM Edition, 1977 (výběr)

Picchio, P.: 18 snadných studií, Editio Rondo Prague, 2000

Trojan, P.: Drobnosti (12 skladeb), Editio Rondo Prague, 2000

Trojan, P.: Dny (7 skladeb), Editio Rondo Prague, 2000

Medňanský, K.: Tarantella pro solo akordeon, Nova Lipnice nad Sázavou, 1992

Smetana, J.: Tanec bledulek, Nova Lipnice nad Sázavou, 1992

Dostupná literatura komorní hry

Za školní rok žák nastuduje kolem 20 skladeb a etud

Postupová zkouška

1 durová a 1 mollová stupnice harmonická a melodická oběma rukama dohromady přes dvě oktávy v rovném pohybu (dle dispozic žáka)

1tříhlasý kvintakord durový harmonicky a melodicky oběma rukama dohromady (dle dispozic žáka)

1 etuda

2 přednesové skladby odlišného charakteru, z nich 1 z paměti

Hra z listu skladeb na technické úrovni nižších ročníků

Dle fyzických dispozic žáka se doporučuje přechod na větší nástroj

5. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Rozvíjet hudebnost žáka na základě získaných nástrojových dovedností. Zvyšovat nároky na výrazovou a technickou stránku hry. Zdokonalovat kulturu tónu pomocí měchové techniky. Vhodným výběrem skladeb rozšiřovat hudební obzor žáka v poznávání hudebních žánrů a stylů. Podporovat samostatný přístup při úpravách a transpozicích lidových písní a tanců. Pokračovat ve vedení žáků k samostatnému studiu skladeb, jejich repertoár žánrově rozšiřovat o literaturu moderních hudebních proudů. Vést žáka k samostatnosti a tvořivé iniciativě. Při výběru repertoáru dbát na jeho rozmanitost. Nadále rozvíjet hru z paměti, spolehlivost a jistotu při veřejném vystupování. Pokračovat ve hře z listu.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Melodické ozdoby: skupinka, mordent, obal
- Zdokonalování hry dvojhmatů
- Polyfonní způsob hry – vícehlas
- Čtyřhlasý kvintakord durový a mollový
- Práce s měchem
- Zvyšování nároků na technickou, tempovou, rytmickou a dynamickou stránku hry
- Durové stupnice v protipohybu
- Pokračovat v jednoduchých úpravách a transpozicích lidových písní
- Hra podle akordových značek
- Uplatňovat a prohlubovat rejstříkovou techniku
- Rozšíření repertoáru o *sonatinu*, *suitu* aj.
- Obohacení repertoáru o styly vycházející z blues (boogie-woogie, swing aj.)
- Rozšíření repertoáru o skladby vyššího populáru

Hudební literatura

Technická cvičení

Měchová cvičení s rytmickými a artikulačními variacemi. Náročnější rytmické doprovody. Melodické ozdoby, dvojhmaty, vícehlas. Pohyblivost prstů obou rukou a různé prstoměchové kombinace

Stupnice

Durové v rovném pohybu v rozsahu dvou oktáv – dokončit (dle dispozic žáka).
Mollové: a, e, h, d, g, c harmonické a melodické v rovném pohybu.
Chromatická pravou rukou v rychlejším tempu.

Akordy

Durový a mollový kvintakord tříhlasý s obraty, harmonicky a melodicky, oběma rukama současně v rozsahu dvou oktáv
Příprava čtyřhlasého kvintakordu

Škola

Herold, H.: Škola měchové techniky, Hohner Trossingen, 1973

Etudy

Czerny, C.: (upr. P. Tomšík) op. 599, Opus Bratislava

Czerny, C.: op. 261 Výběr z pasážových cvičení, Supraphon Praha
 Duvernoy, L.: op. 176 Výběr etud, Artia Praha
 Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy II., III., Supraphon Praha, 1989

Přednesové skladby

Bažant, J.: Akordeon-automat II, Supraphon Praha
 Stračina, S.: Svet a deti, Opus Bratislava
 Kvěch, O.: Momentky, Supraphon Praha
 Händel, G.F. (HA-RE č. 65), Supraphon Praha
 Bach, J.S. (HA-RE č. 68), Supraphon Praha
 Klasické sonatiny a rondo (HA-RE č. 81), Supraphon Praha
 Album klasiků (HA-RE č. 43), Supraphon Praha
 Moravské lidové tance (HA-RE č. 23), Supraphon Praha
 Menuety a jiné staré tance (HA-RE č. 60), Supraphon Praha
 M. Čulaki: Veselý výlet (SR č. 18), Supraphon Praha
 Kabalevskij-Šostakovič: Supraphon Praha (MHR č. 6)
 Skladbičky starých mistrů, (MHR č. 5), Supraphon Praha
 Glinka, M., Čajkovskij, P.I. (HA-RE č. 41), Supraphon Praha
 A. Mirek: Ve sváteční den, Ukolébavka,
 Bach, J.S.: Knížka pro A. M. Bachovou,
 Přednesové skladby pro akordeon – revize: J. Bílek
 Bláha, B.: Od ragtimu po dnešek, F. B. Praha, 1991
 Bláha, B.: Světové tance v pop-music (výběr), F. B. Praha, 1991
 Bláha, B.: Lidové písně 4 (výběr), F. B. Praha, 1993
 Bláha, B.: Škola hry na klávesové nástroje – akordové značky, improvizace, F. B. Praha, 1994
 Bláha, M.: Svět v tanci (HA-RE č. 55), Supraphon Praha
 Populární melodie (HA-RE č. 56), Supraphon Praha
 Charakteristické skladby pro akordeon (HA-RE č. 60), Supraphon Praha
 Akordeon revue (výběr)
 ABCD melodií mladého harmonikáře 1, 2 (výběr), Supraphon Praha.
 Vídeňský, J.: Tři skizzi (vl.nákladem), Trutnov 1985
 Vídeňský, J.: Tři skladbičky (vl.nákladem), Trutnov, 1985
 Trojan, P. : Dny, Editio Rondo Prague 2000
 Medňanský, K. : Tarantella pro solo akordeon, Nova, Lipnice nad Sázavou
 Smetana, J.: Tanec bledulek, Nova Lipnice nad Sázavou, 1992

Za školní rok žák nastuduje nejméně 6 etud, 2 skladby polyfonního charakteru, 3 skladby přednesové, z toho jedna sonatina nebo její část.

Postupová zkouška

Stupnice durová, 1 mollová probraným způsobem s příslušnými akordy
 Etuda z probrané literatury
 2 přednesové skladby odlišného charakteru z paměti
 Hra z listu skladbiček na úrovni nižších ročníků

6. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Vybavit žáka takovými dovednostmi, které mu umožní citové pochopení a prožitok uměleckého díla. Učit jej rozlišovat hlavní zásady při interpretaci skladeb různých žánrů a

stylů. Tomuto cíli citlivě podřídit měchovou a rejstříkovou techniku. Tvorbu repertoáru rozšiřovat o skladby různých stylových období, zdokonalovat polyfonní hru. Respektovat zájmy žáka v různých žánrech a usměrňovat jeho vkus. Důsledně rozvíjet komorní a souborovou hru.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Melodické ozdoby – trylek
- Dominantní septakord pravou rukou
- Rozvíjení měchové techniky na stupnicích, akordech, etudách a přednesových skladbách – měchové *legato*, *staccato*, rychlý střídavý měch
- Dodržování stylové interpretace přednesových skladeb
- Hra durových stupnic v protipohybu, chromatická stupnice levou rukou
- Prohlubování techniky rejstříkování
- Rozšíření výběru skladeb dle schopností a zájmů žáka o další žánry
- Zařazování polyfonních skladeb a jejich správná interpretace
- Komorní a souborová hra
- Hra z listu
- Hra podle akordových značek

Hudební literatura

Technická cvičení

Melodické ozdoby, trylek. Skoky v akordickém doprovodu. Práce s měchem – měchové *legato*, *staccato*, střídavý měch

Stupnice

Durové v protipohybu, mollové dokončit rovným pohybem, chromatická stupnice levou rukou

Akordy

Durový a mollový kvintakord čtyřhlasý s obraty harmonicky a melodicky oběma rukama současně v rozsahu dvou oktáv.

Dominantní septakord pravou rukou s obraty

Etudy

Duvernoy, H.: op. 120 – op. 276: Výběr etud II

Lemoine, H.: Výběr z dětských etud, op.37

Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy III, IV, Supraphon Praha

Czerny, C.: op. 261 – Výběr z pasážových cvičení, Supraphon Praha

Přednesové skladby

Bažant, J.: Akordeon-automat III, Supraphon Praha

Matys, J.: Bagately, Supraphon Praha

Kofroň, J.: Furiant, Artia Praha

Fiala, P.: Nálady, Supraphon Praha

Fiala, P.: Pro děti, Supraphon Praha

Kvěch, O.: Momentky, Supraphon Praha

Teml, J.: Miniatury

Pospíšil, J.: Pět drobných skladeb

Händel, G.F. (HA-RE č. 65), Supraphon Praha

Klasické sonatiny a ronda (HA-RE č. 81), Supraphon Praha

České lidové tance (HA-RE č. 17), Supraphon Praha
 Barokní skladby mistrů, Supraphon Praha (MHR č. 9)
 Korobejniki (SR č. 12)
 Čajkin, N.: Malé rondo (SR č. 16)
 Kabalevskij, D., Šostakovič, D., (MHR č. 6), Supraphon Praha
 Bach, J.S. (HA-RE č. 68)
 Bach, J.S.: Knížka pro A. M. Bachovou
 Rizolja, N.: Kozáček (SR č. 23)
 Album klasiků (HA-RE č. 43), Supraphon Praha
 Glinka, M., Čajkovskij, P.I. (HA-RE č. 41), Supraphon Praha
 Grieg, E. (HA-RE č. 53), Supraphon Praha
 Bláha, B.: Od ragtimu po dnešek, F. B. Praha, 1991
 Bláha, B.: Světové tance v pop-music (výběr), F. B. Praha, 1991
 Bláha, B.: Lidové písně 4 (výběr), F. B. Praha, 1993
 Bláha, B.: Škola hry na klávesové nástroje – akordové značky, improvizace, F. B. Praha, 1994
 Hurt, J.: Capriccia
 Akordeon revue (výběr)
 ABCD melodií mladého harmonikáře 2, Supraphon Praha
 Vídeňský, J.: Tři skizzi (vl. nákladem), Trutnov, 1985
 Vídeňský, J.: Tři skladbičky (vl. nákladem), Trutnov, 1985
 Uvedenou literaturu pedagog doplní dalším vhodným materiálem

Za školní rok žák nastuduje nejméně 8 etud, 4 přednesové skladby, z toho jednu polyfonní.

Postupová zkouška

1 durová a mollová stupnice probraným způsobem s příslušnými akordy
 1 etuda z probrané látky
 2 přednesové skladby odlišného charakteru z paměti, z toho 1 polyfonní
 Hra z listu skladeb úrovně nižšího ročníku

7. ROČNÍK (1 – 1,5 hod. týdně)

Výchovně vzdělávací cíl

Sedmý ročník uzavírá I. stupeň základního hudebního vzdělání žáka. Učitel jej zaměří na zvládnutí náročnějších přednesových skladeb po stránce výrazové, stylové a technické. Žák má dospět k samostatnosti, technické vyspělosti, zručnosti a pohotovosti, kritickému hodnocení vlastního výkonu. Upevňuje jistotu a spolehlivost své hudební paměti. Pro další uplatnění v praxi si vytváří vhodný repertoár.

Veškerá technická a přednesová literatura je vybrána rovněž s ohledem na kvalitní přípravu úspěšného absolventského vystoupení.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Chromatická stupnice pravou a levou rukou
- Durové a mollové stupnice všemi probranými způsoby
- Durové stupnice v dělených terciích
- Dominantní septakord pravou rukou s obraty
- Zmenšený septakord pravou rukou
- Uplatnění prvků měchové techniky na probírané látce v kombinaci prstoměchové artikulace
- Příprava absolventského vystoupení
- Hra z listu

Hudební literatura

Technická cvičení

Vycházejí ze studijní problematiky

Stupnice:

Durové a mollové v rozsahu dvou oktáv

Durové v dělených terciích. Chromatická pravou i levou rukou

Akordy:

Opakování durového i mollového čtyřhlasého kvintakordu s obraty k probíraným stupnicím a příprava velkého rozkladu

Dominantní a zmenšený septakord pravou rukou.

Etudy:

Dikánová, M., Ondruš, J.: Akordeonové etudy IV, Supraphon Praha

Duvernoy, H.: op. 120 – op. 276: Výběr etud II, Artia Praha

Lemoine, H.: op. 37 – Výběr z dětských etud, Supraphon Praha

Czerny, C.: op. 261 – Výběr z pasážových cvičení, Supraphon Praha

Přednesové skladby

Bažant, J.: Akordeon automat III, IV, Supraphon Praha

Fiala, P.: Nálady, Supraphon Praha

Fiala, P.: Pro děti, Supraphon Praha

Fiala, P.: Sonatina brevis, Supraphon Praha

Kašík, I.: Reminiscence

Teml, J.: Miniatury

Pospíšil, J.: Pět drobných skladeb

Vičar, J.: Matylda a akordeon

Truhlář, J.: Suita pro Iva

Podprocký, J.: Rébusy (výběr)

Matys, J.: Bagately

Kofroň, J.: Furiant, Artia Praha

Hurt, J.: Capriccia

Havlíček, I.: Variace a moll, d moll (SR 27, SR 31)

Händel, G. F. (HA-RE č. 65), Supraphon Praha

Bach, J. S. (HA-RE č. 68), Supraphon Praha

Klasické sonatiny a ronda (HA-RE č. 81), Supraphon Praha

Mistři polyfonie (HA-RE č. 76), Supraphon Praha

Čeští klasikové (HA-RE č. 80), Supraphon Praha

Grieg, E. (HA-RE č. 53), Supraphon Praha

Svět v tanci (HA-RE č. 51), Supraphon Praha

Album klasiků (HA-RE č. 43), Supraphon Praha

Oblíbené melodie (HA-RE č. 34), Supraphon Praha

Havlíček, I.: 30 přednesových etud, Supraphon

Richter, W.: Konstelace H-E-G-A, Leipzig, 1979

Bláha, B.: Baby boogie, F. B. Praha, 1992

Bláha, B.: Od ragtimu po dnešek, F. B. Praha, 1991

Bláha, B.: Světové tance v pop-music (výběr), F. B. Praha, 1991

Bláha, B.: Lidové písně 4 (výběr), F. B. Praha, 1993

Bláha, B.: Škola hry na klávesové nástroje – akordové značky, improvizace, F. B. Praha, 1994

Vlach, L.: Pimprlata z marcipánu, Editio Rondo Prague

ABCD melodií mladého harmonikáře 3, Supraphon Praha

Z koncertního pódia, HA-RE č. 63, Supraphon Praha

Závěrečná zkouška

1 durová a mollová stupnice s příslušnými akordy probraným způsobem
 1 přednesová skladba polyfonní
 1 přednesová skladba odlišného charakteru
 Hra z listu na úrovni nižšího ročníku
 Předvést jednoduchý doprovod k dané melodii nebo písni
 Předvést hru podle akordových značek v diskantu i doprovodu

Ukončení studia na I. stupni

První stupeň základního studia může být ukončen závěrečnou zkouškou nebo interním nebo veřejným absolventským vystoupením.

Učební osnovy komorní a souborové hry akordeonů 3. – 7. ročník

Charakteristika a pojetí předmětu

Komorní a souborová hra je pro výuku akordeonistů velmi důležitá, neboť napomáhá upevňování rytmického cítění a chápání široké škály dynamiky, umožňuje obeznámit větší okruh žáků se všemi stylovými obdobími na daleko větším počtu i náročnějších skladeb, jaké by při sólové hře nezvládli. Tím přispívá k rychlejšímu hudebnímu vývoji žáků a k růstu jejich uměleckého rozhledu.

Komorní a souborová hra slouží jako prostředek k podchycení zájmu žáka o hudbu, aby po několikaletém studiu cítil vlastní potřebu hudbu aktivně provozovat a poslouchat. Může zaujmout i ty žáky, kteří nemají dostatečné schopnosti pro uplatnění jako sólisté.

Kolektivní hra podporuje v žácích rozvoj morálně volních vlastností, jako jsou odpovědnost, ukázněnost a smysl pro společnou práci, čímž napomáhá formování kladných charakterových a lidských vlastností žáků.

Metody a formy práce, organizace výuky

Podle podmínek školy je možno zařazovat do souboru žáky dvou i více ročníků (např. 3. a 4. roč., 5. – 7. roč.). Vedoucí souboru úzce spolupracuje s pedagogy těch tříd, ze kterých se žáci zúčastňují nácviu souborové popř. komorní hry. Veřejná vystoupení vhodně motivují žáky k další práci, proto je soubor povinen veřejně vystoupit s nastudovaným repertoárem nejméně jedenkrát do roka.

Prostředky k dosažení stanovených cílů (studijní úkoly)

- schopnost hry podle gest dirigenta
- pohotová zraková i sluchová orientace v notovém zápise - pokračování ve hře od označených taktů
- schopnost přesné souhry s ostatními hráči
- využití všech dosud získaných hráčských dovedností
- základy taktování a rozlišování taktů
- ovládání měchové techniky pro přednesovou hru
- hra podle měchových značek
- citlivost při hře skladeb - dynamická znaménka síly a přednesu
- prostudování partu - tempo skladby, zpomalování, zrychlování, fráze, artikulace tónů, rytmus, pomlky, nástupy, ukončení apod.

ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A JEJÍ VIZE

Zaměření školy

Škola nabízí žákům komplexní vzdělání ve všech uměleckých oborech, které vytvoří dobrý základ pro celoživotní krásný vztah k umění. Vede je k aktivnímu podílení se na kulturním životě společnosti. Dává jim možnost vyniknout, prezentovat nabyté dovednosti a tím si posilovat zdravé sebevědomí. Už tím, že škola vyučuje všechny umělecké obory, tak se nedá říci, že by na některý byla zaměřena více a na některý méně. Všem uměleckým oborům se věnujeme se stejnou intenzitou a kreativitou. Škola má ze všech oborů největší obor hudební a z toho největší je klavírní oddělení. Druhé největší je dechové oddělení se svým swingovým Feverbandem. Další co do velikosti je smyčcové oddělení se smyčcovým orchestrem Fenixem, smyčcovým souborem a lidovým souborem Kolíček. Hru v orchestrech a souborech, komorních souborech, pěveckém sboru a spolupráci mezi jednotlivými obory školy považujeme za naši prioritu a žáci bohatě využívají této možnosti uplatnit své dovednosti, získané v individuálních hodinách.

Naši žáci se na národních i mezinárodních soutěžích umísťují na předních místech, první ceny nejsou žádnou výjimkou. I učitelé přinášejí, k naší velké radosti, ze soutěží různá ocenění za pedagogickou práci. Stejně úspěšní jsou absolventi naší školy u přijímacích řízení na vyšší umělecké školy. Naši školu navštěvuje mnoho žáků, kteří se věnují studiu na školách i s jiným než hudebním zaměřením a hudbu si uchovávají tak do dalších let jako svůj krásný koníček.

Vize školy

Vedeme žáky k tomu, aby se umění stalo nedílnou součástí jejich života. Škola reflektuje moderní trendy v uměleckých oborech, usiluje o moderní metodický přístup k žákům a nabízí co nejširší škálu žánrů a vyučovaných oborů. Jde nám především o to, aby studium všech uměleckých oborů, které naše škola nabízí, obohatilo životy nejen absolventů školy, ale jejich prostřednictvím i další generace. Ty budou vedeny k tvořivosti, k aktivnímu muzicírování, návštěvě koncertů, výstav, divadla a tím budou pozitivně ovlivňovat klima celé společnosti.

Studium uměleckých oborů rozvíjí pro život důležité vlastnosti a dovednosti jako je empatie, ctížádost, cílevědomost, soustředění, důslednost, zodpovědnost, paměť, sebeovládání. Naše žáky učíme systematicky pracovat, sebevědomě prezentovat sami sebe, naslouchat druhému, společenskému chování, toleranci k odlišnostem, naopak netoleranci ke xenofobii.

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Zásady a způsob hodnocení žáků

Obecné zásady hodnocení a klasifikace

Hodnocení poskytuje žákovi zpětnou vazbu a zároveň motivaci ke zlepšování jeho znalostí a dovedností.

Každé hodnocení v sobě obsahuje hodnocení absolutního a individuálního výkonu. Absolutní výkon je výkon, který je poměřován s požadavky, kladenými na daný ročník studia a s výkony ostatních žáků. Individuální výkon je výkon, kterým se hodnotí maximální schopnosti daného žáka a jeho zlepšení od minulého hodnocení.

Při hodnocení uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a empatii vůči žákovi a jeho psychickým a fyzickým schopnostem.

Pro hodnocení prospěchu žáka používá škola klasifikaci od 1 do 4.

Hodnocení žáka probíhá průběžně během celého školního roku zápisem do třídní knihy a žákovského sešitu a to nejméně 2x za měsíc.

U teoretických předmětů nejméně 2x za klasifikační období formou testu

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka učitel písemně informuje rodiče.

Hodnocení žáků upravuje vyhláška č.71/2005Sb. §3 o Základním uměleckém vzdělávání.

Kritéria hodnocení

Úroveň zvládnutí ročníkových výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů

Úroveň přípravy a interpretace ve vyučovacích hodinách

Úroveň interpretace a prezentace uměleckého díla při veřejných vystoupeních žáka, při soutěžích a přehlídkách

Úroveň interpretace při postupových a závěrečných zkouškách

Úroveň kreativity při společné umělecké tvorbě.

Vědomí sounáležitosti a přínos pro úspěch společného díla - taneční a dramatický obor a souborová a orchestrální hra.

Výsledky písemných testů ze znalostí v předmětu hudební nauka a semináře

Učitel přihlíží k vážným indispozicím žáka během klasifikačního období